

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

katedra hudební výchovy

Název diplomové práce:

Procesy:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta, katedra hudební výchovy

Autor:

Helena Matějková

Studijní obor:

Učitelství pro 1. stupeň základních škol

Hudební výchova – certifikační program

Vedoucí diplomové práce:

Doc. Karel Vaněk

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Diplomová práce se zabývá hudební historií města Netolice a okolí. Vzhledem k tomu, že Netolice mají pouze svou kroniku, kde je zahrnuta veškerá historie města, včetně hudební, je tato práce jakýmsi „uceleným obrazem“ hudebního života města Netolice. Snadná byla nejen přístupu k faktům o hudebních činnostech v Netolicích a okolí, ale obecně nastiňt hudbu v různých prostorech. Diplomová práce je rozdělena do několika částí, z nichž každá představuje jiný druh hudebního směru (jako je hudba sborová, duchovní a trampská, hudební skladatelé, hudební spolky atd.).

HUDEBNÍ ŽIVOT V NETOLICÍCH
A OKOLÍ

Knihovna JU - PF

3 1 1 5 1 7 1 7 4 3

Helena Matějková

ANOTACE

Název diplomové práce: **Hudební život v Netolicích a okolí**
Pracoviště: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta, katedra hudební výchovy
Autor: Helena Matějková
Studijní obor: Učitelství pro I. stupeň základních škol
Hudební výchova – certifikátový program
Vedoucí diplomové práce: Doc. Karel Vaněk

Diplomová práce se zabývá hudební historií města Netolic a okolí. Vzhledem k tomu, že Netolice mají pouze svou kroniku, kde je zahrnuta veškerá historie města, včetně hudební, je tato práce jakýmsi „uceleným obrazem hudebního života města Netolice“. Snaha byla nejen přiblížit fakta o hudebních činnostech v Netolicích a okolí, ale obecně nastínit hudbu v různých proudech. Diplomová práce je rozdělena do několika částí, z nichž každá představuje jiný druh hudebního směru (jako je hudba sborová, dechová a trampská, hudební skladatelé, hudební spolky aj.).

REMARK

Name of diploma thesis: **Musical life in Netolice and its background**
Department: University of South Bohemia in České Budějovice,
Pedagogical faculty, department of geography
Author: Helena Matějková
Course: Teacher for the 1st stage of elementary schools,
certifikate program in musical education
Tutor of diploma thesis: Doc. Karel Vaněk

My dissertation is engaged in musical history of Netolice town and its environment. Netolice town only has its own chronicle where the whole history of life including the musical one is embraced. That is why this extended essay is sort of „a round picture of musical life of Netolice town“. I have made an effort not only to elucidate the facts of the musical activities in Netolice and its background but also to outline music in various streams in general. The dissertation divided into several parts and each of them preposes the different king of musical direction (as for example choral music, brass-band and camp-fire music, composers, music clubs etc.)

Děkuji panu docentu Karlu Vaňkovi za odbornou pomoc a vedení při vypracování této diplomové práce.

Děkuji paní Evě Dudkové a Haně Trněné za cenné informace, dále pracovním Státního archivu v Písku a Prachaticích za poskytnutou dokumentaci a pracovním netolické knihovny a městského úřadu v Netolicích za pomoc při získávání a zpracovávání dat pro diplomovou práci.

Obsah

1. Úvod	8
2. Úvodní slovo	11
3. Športovní hnutí	14
3.1 Športovní hnutí	14
3.1.1 Športovní hnutí – úvod	14
3.1.2 Netolické slavy	22
3.1.3 Derby	22
3.1.4 Netolické vybílení	23
3.1.5 Bel gano	26
4. Základní umělecká škola	28
4.1 Hudební škola	28
4.2 Vzpomínky na „Ládušku“	30
5. Přehled činnosti předsedů občanských sdružení a výčet některých kulturních akcí v Netolicích v letech 1989 – 2005	32
6. Seznamy	42

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškerou citovanou literaturu.

V Netolicích dne 28. listopadu 2005.

.....
Helena Matějková

OBSAH

	str.
1. Úvod	8
2. Hudba – královna umění	11
3. Sborová hudba	14
3.1 Sborová hudba	14
3.1.1 Sborová hudba – úvod	14
3.2 Netolicke sbory	22
3.2.1 Berušky	22
3.2.2 Netoličtí vrabčáci	23
3.2.3 Bel canto	26
4. Základní umělecká škola	28
4.1 Historie ZUŠ	28
4.2 Vzpomínky na „Lidušku“	30
5. Přehled činnosti pěveckých sborů a výčet některých hudebních akcí v Netolicích v letech 1999 – 2005	32
6. Skladatelé	42
6.1 Alois Sarauer	42
6.2 František Gregora	47
6.3 Jiří Churáček	52
7. Hudební spolky	54
7.1 Pěvecko – hudební spolek Gregora	54

8. Trampská a folková hudba	60
8.1 Tony Hořínek	60
8.2 Netolická kapela Ztuha	63

9. Dechová hudba	65
9.1 Netolička	65
9.2 Babouci	68

10. Závěr	76
------------------------	-----------

Přílohy:

ZUŠ, Netolice – Kratochvíle	77
Bel canto, Netoličtí vrabčáci	78
Zpěvácké stanovy spolku Gregora	79
Alois Sarauer	80
Novinový článek – Net. vrabčáci	81
Pozvánka na koncert	82
Talentová zkouška v ZUŠ	83
František Gregora	84

Seznam literatury	85
--------------------------------	-----------

1. ÚVOD

Diplomovou práci na téma „Hudební život v Netolicích a okolí“ jsem se rozhodla vypracovat z několika důvodů. V Netolicích jsem se narodila a do svých pětadvaceti let žila. Za tuto dobu jsem si vytvořila k tomuto městečku silné citové pouto, a to zejména proto, že jsem zde prožila nejkrásnější chvíle svého dětství. Díky tomu, že v Netolicích jsem zpívala ve všech místních pěveckých sborech (Berušky, Netoličtí vrabčáci a Bel canto – dívčí komorní sbor), učila se zde hrát v Základní umělecké škole a navštěvovala různé koncerty, mám na Netolice krásné vzpomínky.

Ačkoli v Netolicích žilo několik slavných osobností s neméně zvučnými jmény a po dlouhou dobu zde fungují pěvecké sbory, které koncertovaly i v zahraničí a získaly mnohá ocenění, není město Netolice mnoho známé. Tento fakt byl pro mě prvotním impulsem k tomu, abych dostala Netolice do povědomí širší veřejnosti.

Již od svých šesti let jsem se začala učit hrát na klavír, jako ostatně mnoho dětí v tomto věku. A právě prvními notami, které se mi ocitly v ruku, byla „Klavírní škola pro začátečníky“. Ale kdo by si pomyslel, že právě spoluautorem tohoto sborníku byl netolický rodák Alois Sarauer? V pozdějším věku jsem se začala zajímat nejen o tohoto skladatele, ale i o další netolické osobnosti, které se věnovaly hudbě, ať už šlo o hudební skupiny, spolky či sbory. Velmi mě překvapilo, že většina lidí ani neví, kde město Netolice leží, natož aby někdo z nich znal Netolické vrabčáky, Bel canto či Netoličku. Asi před rokem jsem začala pracovat v Praze na základní škole, a jak jsem správně předpokládala, Netolice tady neznal skoro nikdo. Ale zarazilo mě zjištění – a to, když jsem se o Netolicích zmínila v nedalekých Českých Budějovicích. Tam se našli i tací, kteří nevěděli o historii či osobnostech Netolic skoro nic. To mě přimělo k tomu, vypracovat tuto práci, aby alespoň někdo mohl nahlédnout do hudební historie tohoto města, pokud bude mít zájem.

Práce to nebyla jednoduchá, jak by se zpočátku zdálo. Nešlo vůbec o pouhé přečtení a zpracování několika knih a kroniky města. Bylo zapotřebí shromažďovat informace o osobnostech Netolic převážně z vyprávění zdejších rodáků a pamětníků a z dochovaných písemností ve státních archivech. Mnoho z nich již ani nežije v Netolicích, a proto jsem musela cestovat a navštívit tyto osoby v jiných městech,

vzdálených i několik desítek kilometrů. Mělo to ale i své kladné stránky. Poznala jsem osobně některé členy již neexistujících kapel, naučila jsem se vyhledávat ve státních archivech a měla jsem možnost vidět i originály některých písemností. Je zajímavé, že pokud se člověk zabývá určitým tématem, začne se více zajímat o dění kolem něj.

Diplomová práce je rozdělena do několika částí, vždy v určitém okruhu, který se dané části týká. První část přibližuje hudbu sborovou a lidové písně. Poté následuje výčet sborů působících v Netolicích. Zde je přiblížena charakteristika jednotlivých netolických sborů, ať už dětských či dívčích, popř. smíšených. Jak se ve zmíněné kapitole dozvíme, jedná se zejména o tři místní sbory – Berušky (dětský pěvecký sbor – přípravný), Netolické vrabčáky (dětský pěvecký sbor) a Bel canto (dívčí komorní sbor).

Ve druhé části se zabýváme místní Základní uměleckou školou, která má v Netolicích dlouhé působení. Zmínka je o učitelích, kteří zde vyučují a o historii umělecké školy.

V další kapitole se dozvídáme něco o skladatelích, kteří v Netolicích působili, či se zde narodili. Jedná se zejména o Aloise Sarauera a Františka Gregoru. Oba byli velmi významní pro toto jihočeské městečko, i když převážnou část svého života zde nepůsobili. V úvodu této kapitoly je zhodnocena práce skladatele – komponování, motivace k práci a náplň činností skladatele.

V Netolicích se vyskytovaly i hudební spolky, proto následující část s nimi seznamuje.

Do další části práce je začleněna jak hudba tramská, tak folková. Zde je zmínka o tramském hudebníkovi – Antonínu Hořínkovi (s uměleckým jménem Tony) a folkové a country kapele Ztuze.

V poslední kapitole jsou uvedeny dechové kapely, které vznikly a působily buď přímo v Netolicích či v jejich okolí. Netolička, jak už z názvu vyplývá, má své kořeny v Netolicích, kde po dlouhá léta působila a kde byli i její zakládající členové. Jméno kapely – Babouci – je zase odvozeno od příjmení zakládajících členů – Babouků. Tato kapela má velmi bohatou historii, která sahá až do šedesátých let 19. století.

2. HUDA – KRÁLOVNA UMĚNÍ

K diplomové práci je přiloženo několik fotografií, novinové články a kopie originálů, pořízených z archivů – píseckého a prachatického. Poněvadž se jedná o původní originály, není kvalita dochovaného materiálu zcela v normě. Některé dokumenty byly vystaveny vlhkému a prašnému prostředí, město Písek i část města Prachaticy postihly roku 2002 záplavy. Proto se tudíž nedochovaly všechny listiny v původním stavu.

Cílem diplomové práce bylo přiblížit nejen hudební historii města Netolice, ale tato práci by měla být jakýmsi „uceleným obrazem hudebního života města a jeho okolí“. Cílem bylo také přiblížit různé hudební žánry, které se v daném místě a jeho blízkého okolí vyskytují.

2. HUDBA – KRÁLOVNA UMĚNÍ

„Hudba nastupuje tam,

kde už slovo nestačí.“

Claude Debussy

Pokud tento citát máme zhodnotit, musíme mu dát za pravdu. Opravdu hudba nastupuje tam, kde próza i verše jsou již málo na vyjádření vzrušivější, hlubší a poetičtější nálady. Hudba sama je v podstatě cosi magického. Má schopnost elektrizovat člověka, strhnout ho k bezprostřednímu citovému prožitku, a to takovou emocionální silou, jako žádné jiné umění.

Posloucháte-li verše, nebo díváte-li se na obraz, sochu, sledujete-li činohru nebo film, zaujme vás krása formy a hloubka myšlenky. Avšak zazní-li přitom najednou hudba, celý dojem se jakoby umocní. Máte-i pocit, že tato díla ve spojení s hudbou jako by ožila, jako by jimi začala kolovat krev. Váš dech se zrychlí a máte pocit hlubšího a sugestivnějšího prožitku. Jako když vstoupíte do velké koncertní síně nebo katedrály, kde se celým prostorem nese zvuk varhan. Najednou máte dojem, že tóny tohoto královského nástroje jakoby vám dávaly křídla a uvolňovaly vaši fantazii, vaše iracionální impulsy, zejména přidá-li se zpěv, nebo dokonce celý orchestr a velký pěvecký sbor. Tehdy se váš dech ještě zrychlí a máte pocit závratě. Jste plně v moci královny umění – hudby.

Hudba má obdivuhodnou moc. Dovede nás sugestivně vtáhnout nejen do prostoru, ale i času. Úderem gongu či bubnů nás zanese do dávnověku, k prvotním záchvěvům lidské civilizace a přes doby faraónů, řeckých a římských císařů, přes středověk a baroko, rokoko a dobu převratných revolucí až do žhavé současnosti. Nebo dokonce navodí atmosféru budoucích vesmírných letů.

Hudba potřebuje jen několik vteřin a jsme v místech tisíc kilometrů od nás vzdálených. V okamžiku nás uvede do zemí Asie, Afriky nebo Latinské Ameriky. Nám však postačí, když zůstaneme, u nás v Čechách, ale ani tak o mnoho nepřijdeme. Neboť mýlil by se každý, kdo by věřil, že v jedné zemi existuje pouze jeden druh hudby a tím tak vznikne jistý druh omezení. Vždyť tak jako jeden národ má několik nářečí, tak i v jednom státě může být hned několik druhů hudby. A veškerá hudba má tu moc, jako mávnutím kouzelného proutku, navodit svými tóny atmosféru kteréhokoliv místa na

zeměkouli, nebo kteroukoliv historickou epochu dějin lidstva. Snad proto, že vlastně sama o sobě je tak abstraktní. A to již podle svých znaků – kódů, jimiž jsou noty, je pro mnohé lidi tajemstvím.

Ostatní umění, jako literatura, poezie, výtvarné umění, architektura nás „přemlouvají“. Kdežto hudba nás „přepadá“. Zmocňuje se nás přímo dobyvatelsky. Žádné jiné umění nemá takovou démonickou moc a nevyzařuje takový magnetismus, jako hudba. Žádné jiné umění nevypaluje do duše znamení tak hluboké, jako právě – hudba.

Dnes si již život bez hudby neumíme představit. Neboť hudba provází člověka vlastně „od kolébky ke hrobu“, aniž si to mnohdy uvědomujeme. Slouží člověku při všech jeho podstatných životních situacích. Říše hudby je veliká a rozmanitá. Mí mnoho žánrů a nedá se říci, který je důležitější. Neboť, jak praví klasik: „*Všechny žánry jsou nutné, kromě nudných*“! (Voltaire). Ani já, ani vy nejste jistě zastánci toho tvrzení, že každému se musí líbit všechny druhy hudby. Vždyť i každému se líbí jiný typ lidí, věcí, každý má v životě jiné priority, tak i hudba se líbí každému jiná. Já sama nemusím denně slyšet dechovou hudbu ani country a naopak velmi upřednostňuji vážnou hudbu, jazzovou hudbu, lidovou a moderní. To ale neznamená, že bych si například na zábavě nemohla zatančit valčík či polku na dobrou dechovou hudbu. A najdou se tací, kterým například jazz ani vážná hudba neříká nic a jakmile ji slyší, ihned vypínají či přepínají na přístroj na jiný kanál. Ale právě tyto lidé si většinou ani neuvědomí, že kupříkladu ve filmu vážná hudba podtrhuje příběh, který se pak stává ucelenějším a napínavějším.

Vážná hudba, jako hudba sváteční, hudba velkých forem (opera, balet, symfonie, kantáta, instrumentální koncerty, rapsodie, sonáty apod.) je tu především proto, aby nás zušlechťovala, učila více se oddat dojmům a fantázii a rozvinout u nás větší lidskost.

Zábavná hudba („lidovka – dechovka“, folklor, pop – music, rocková hudba, jazz, vyšší populár, muzikály, operety) je zde jako hudba všedního dne pro bezprostřední potřebu oddechu, rekreace a společenského tance.

Proto všechny žánry hudby jsou pro život nezbytné. Ať jde o lidovou píseň, současný „hit“ pop – music nebo operu, balet či symfonii, avšak za předpokladu, že je to hudba esteticky plnohodnotná, vzbuzující libé (od slova „líbit se“) a příjemné pocity. Jde-li však o hudbu šedivou, nudnou, nevýraznou či primitivních stereotypů, bez

výrazného hudebního nápadu, bez bohaté harmonie a poutavého zpracování, nemá nárok na život. A to, ať jde o písničku nebo symfonii.

V hudbě, stejně jako v každém jiném oboru lidské činnosti je nutno rozlišovat a oddělovat dobrou, kvalitní práci od špatné. Proto není správné dělit hudbu pouze na populární (zábavnou – „lehkou“) a vážnou („těžkou“). Neboť existuje jen hudba dobrá a špatná. A to ve všech žánrech. Jak známo, při symfoniích se tančit nedá. A společenský tanec je nádherný projev radosti ze života. K tomu je třeba strhujícího rytmu rocku, či plnokrevné polky, nebo unášejícího valčíku. Proto taneční hudba zaujímá v životě člověka nezbytně velký podíl.

Ovšem oproti tomu jsou životní pocity, které se nedají dost dobře umělecky vyjádřit jen dvou či tří minutovou písničkou (nebo skladbičkou), ale jen ve velkých hudebních formách, jako je symfonie, kantáta, koncert pro sólový nástroj s orchestrem, rapsodie, sonáta. Například smrt přítele nebo otce či matky. Válka, stavy deprese, nebo filozofická zamyšlení nad osudem a smyslem životem života. Monumentální hrdinské pocity vzdoru a hněvu, lásky a nenávisti, boj za ušlechtilé ideály lidstva. Nebo lyrická zastavení, žhavá citovost, pevný životní klad a teplo domova. Tedy hlubší, závažnější pocity a prožitky, vyjádřené v uměleckých hudebních obrazech „větším ponorem a širším záběrem“ skladatelovy potence a jeho profesionálním kompozičním uměním.

3. SBOROVÁ HUDBA

3.1 Úvod

3.1.1 Sborová hudba - úvod

Sborový zpěv má v naší hudební kultuře bohatou tradici zejména v 19. století, kdy v době národního obrození vznikly živelně četné pěvecké sbory a spolky. A to nejvíce ve velkých městech jako je Praha a Brno, ale i v malých městech jako např. Žďár, Chrudim či Jaroměř apod.

Hudební nadšenci, většinou učitelé a příslušníci humanitní inteligence, zakládali tehdy pěvecké amatérské sbory především jako výraz projevu národní hrdosti, pospolitos^{ti} a uvědomělého vlastenectví uprostřed habsburské říše. A za druhé proto, že aktivní zpívání ve sborovém tělese probouzí ušlechtilé estetické pocity, uvolňuje iracionální impulsy a dává všem zpívajícím silný a jedinečný umělecký zážitek.

Jak známo z historie, sborový zpěv působí velice mocně a vzbuzuje účinné asociace. Dokladem toho byl i památný útěk panské jízdy rytířů před hromovým zpěvem chorálu husitů „Kdož sú boží bojovníci“ před bitvou u Domažlic roku 1420, kde pan arcibiskup ve zmatku na útěku ztratil svůj ordinářský klobouk.

Původ sborového zpěvu bychom však vystopovali až v dávné historii starověku, v Egyptě a Babylonu, kde byl sborový zpěv pěstován zejména ke kultovním a náboženským obřadům a při vladařských ceremoniálech. Ve Starém Řecku byl pak sborový zpěv zapojen už do dramatického umění v amfiteátrech, kde sbor 30 – 40 mužů při zpěvu i tančil. A Staří Římané při svých státních oslavách prý s oblibou používali obrovské „mamutí“ sbory až o 10.000 členech. Zejména za císaře Nerona. Ve středověku pěstovala sborový zpěv především katolická církev, která používala kolektivní zpěv mnichů a kněží při svých náboženských obřadech jako psychologicky velmi účinného prostředku k oživení suchého církevního dogmatu při svých bohoslužbách. Tehdy se pěstoval vlastně jen jeden druh, jedna hudební forma sborového zpěvu. A to jednohlasý gregoriánský chorál, ze kterého prostí věřící nevolníci nerozuměli však ani jedno slovo. Gregoriánský chorál je soubor církevních zpěvů pro celý církevní rok, který byl upraven papežem Řehořem I. (Řehoř = Gregor) někdy kolem roku 600 našeho letopočtu. Gregoriánský chorál je vlastně zpívaná

recitace církevního evangelia a žalmů, který dodnes v původní podobě používá katolická církev při svých bohoslužbách.

Sborový zpěv v průběhu staletí plnil různé funkce v lidském společenství. Vedle již vzpomenutého revolučního jednohlasu (unisono) sborového zpěvu husitů v 15. století sehrál sborový zpěv pak ve světské hudbě významnou roli v oblasti uměleckého vícehlasého zpěvu. Jednalo se o dvojhlas až čtyřhlas. Italští Mistři skladatelé 16. století Orlando di Lasso, Palestrina, Monteverdi a Gesualdo di Venosa vytvořili ve svých mottech a madrigalech čtyř i vícehlasé polyfonické (kontrapunktické) sborové skladby, které jsou perlami vokální hudby a svoji uměleckou a technickou náročností svědčí o vysokém stupni tehdejšího sborového zpěvu „a cappella“ (= bez doprovodu nástrojů) v Itálii.

Sbor a sborový zpěv sehrál velmi podstatnou roli při vzniku opery kolem roku 1600 v Itálii, jejímž předchůdcem byly tzv. madrigalové komedie, kde jednotlivé role postav zpívaly malé pěvecké ansámby, přičemž dialogy komedií byly prokomponovány velmi dobře propracovanou polyfonií.

Při rozvinutí opery v dalších evropských zemích v 17., 18. a zejména v 19. století si tento hudebně dramatický útvar provozovaný na jevištích pak již bez sborového zpěvu představit nelze. Neboť je jen velmi málo světově proslulých oper, ve kterých není zapojen smíšený pěvecký sbor.

Kromě divadelní, dramatické funkce na jevišti v operách je sborový zpěv pro svou sugestivnost a mnohoznačnou dynamickou výrazovou účinnost již tradičně pěstován téměř ve všech vyspělých zemích především na koncertním pódiu. A to jak profesionálně, tak především amatérsky. Ze slovanských národů jsou to kromě nás především Rusové a Ukrajinci, kteří se věnují sborovému zpěvu nejen spontánně, z radosti ze sytého a silně emotivně působivého zvuku sborového tělesa, ale i z programově výchovných tendencí, jako je udržování a rozvíjení dlouholeté a bohaté tradice. V jiných zemích se pořádají obrovské slavnosti sborových zpěváků, koncerty spojených desetitisícových sborových těles při Slavnostech písní.

Sborový zpěv u nás i ve světě je pěstován hlavně amatérsky. Profesionálních pěveckých sborů je velmi málo. Vedle již zmíněných smíšených sborů v operních divadlech, kde často jako hosté na výpomoc jsou přizváni (na doplnění počtu) amatérští zpěváci z místních sborů, existují u nás profesionální sborová tělesa jen u některých symfonických orchestrů k provádění velkých kantát, oratorií i koncertů a cappella.

V Praze byly v roce 1992 pouze dva profesionální smíšené sbory. Pražský filharmonický sbor a Pěvecký sbor československého rozhlasu. Všechny ostatní smíšené sbory byly většinou amatérské, jejichž členové provozují sborový zpěv vedle svého občanského povolání jako svého „koníka“ většinou zdarma, pro upřímnou lásku k umění a pro aktivní umělecké využití a seberealizaci. Tyto amatérské pěvecké sbory sdružuje u nás UNIE pěveckých sborů. V českých zemích existuje asi něco kolem 150 – 200 pěveckých sborů. A uvážíme-li, že průměrný pěvecký sbor má většinou asi 50 členů, je to pak něco kolem 10.000 lidí, kteří aktivně zpívají pro radost sobě i druhým. V čele těchto pěveckých sborů stojí většinou učitelé Základních uměleckých škol, nebo profesionální sbormistři a profesori konzervatoří. K těmto sborům je nutno ovšem přičíst desítky dětských pěveckých sborů. Je třeba říci, že mnohé z těchto amatérských pěveckých sborů dovezly už nejeden vavřínový věnec z úspěšných zahraničních koncertů a soutěží. Neboť velká tradice českého sborového zpěvu je obecně známá ve všech vyspělých zemích světa. Proto naše sbory jsou velmi žádané, zejména v Itálii, Francii, Španělsku a Velké Británii.

Naše pěvecké soubory (dětské, ženské, mužské, smíšené nebo malé komorní soubory) provozují ve svém repertoáru nejen 2 – 4hlasé úpravy národních písní, ale i náročné, polyfonní skladby a cappella (bez doprovodu nástrojů), až po velké kantáty i nekolikadílná oratoria klasiků vážné hudby ve spolupráci se symfonickými orchestry.

U kolébky našeho sborového zpěvu nestál nikdo menší než sám Bedřich Smetana (1824 – 1884), který jako sbormistr řídil v letech 1863 – 1866 Pražský hlahol a sám vytvořil pak několik vzácných sborových skladeb. Rovněž Antonín Dvořák (1841 – 1904) zanechal sborovému zpěvu velký umělecký odkaz ve svých kantátách a oratoriích. Zlatý fond českého sborového zpěvu a cappella obohatil Josef Bohuslav Foerster (1859 – 1951), jehož sbory na slova Josefa Václava Sládka takřka znárodnily: Velké širé rodné lány, Skřivánek, Polní cestou, ...atd.

Do dějin našeho sborového zpěvu se výrazně zapsal svou osobitou rukou geniální Moravan Leoš Janáček (1854 – 1928) svými dramatickými mužskými sbory a cappella na slova Petra Bezruče.

Z význačných skladatelů 20. století zanechali sborové tvorbě vynikající díla především: Sergej Prokofjev, Igor Stravinský, Béla Bartók, Carl Orff a další.

Můj názor je takový, že sborový zpěv hraje ve funkci průmyslové a konzumní společnosti především funkci psychologického odreagování, přičemž plní zároveň funkci estetického poslání. Je velmi potěšující, že v posledních letech u nás stoupá

zájem o aktivní zpívání v pěveckých sborech. Jsme svědky zakládání nových amatérských sborů, zejména pak v krajích s vyšší koncentrací průmyslu, kde předtím žádná sborová tradice nebyla. A nelze se divit, neboť zpěv je nejpřirozenější lidský kulturní projev. Se vzrůstajícím stupněm přetechnizování života ve společnosti se pak více pocituje touha po odreagování, po aktivním emocionálním a kulturním vyžití a seberealizaci.

Já sama mám sborový zpěv velice ráda a to nejen proto, že sama zpívám ve sboru. Myslím, že snad není větší zážitek, když se proplétají hlasy sopránů, altů, tenorů a basů a vzniká dokonalá harmonie. Kolikrát člověku až zatrne, když při mohutném fortissimu sboru projede jiskra „od hlavy až k patě“, kdy esteticko – emocionální zážitek hudebního díla pocítíme přímo „fyzicky“.

Proto podle mého názoru patří pěstování sborového zpěvu k nejušlechtlejším umělecko – zájmovým činnostem. A můj osobní názor je, že podporování sborového zpěvu a zakládání nových sborů u nás vyvěrá přímo ze samé podstaty kulturnosti našeho národa. Vždyť známé přísloví: „*Co Čech to muzikant*“ je toho důkazem. Proto vyhledávat hudebně vzdělané nadšence, kteří se takovéto ušlechtilé činnosti chtějí chopit, znamená výrazně pomáhat ke kulturnímu rozvoji naší země.

3.1.2 Vokální hudba a lidová píseň

Vokální hudba je zpívaná hudba – „vox“ (latinsky hlas), „vocalis“ znamená hlasový. Tak vzniklo pojmenování pro hudbu tvořenou lidskými hlasy (písňe, popěvky, árie, dueta, sbory, kantáty, oratoria). Jsou to všechny skladby, v nichž se zpívá, ať s nástrojovým doprovodem, nebo bez něho. Vokální hudba má obsah daný už textem zhudebněné básně či prózy. Hudební forma vokálních skladeb je většinou komponována v písňových formách, kdy řazení motivů je často: aba, aaba, abc, abac. Přičemž zde platí zásada, že zhudebněný text básně (či prózy) by měl být hudbou esteticky umocněn a posunut do vyšší, magické polohy. A jako píseň, árie, sbor či celá kantáta působit pak daleko výrazněji a sugestivněji než samotná báseň či próza. Neboť jinak zhudebnění textu bylo zbytečné a nemělo by smysl.

Podle účelu rozlišujeme vokální hudbu církevní, určenou k náboženským obřadům, což jsou např. upívané modlitby, chorál, mše, oratoria, žalmy, dále dělíme hudbu na duchovní, což je hudba s náboženskou či filozofující tematikou komponovaná

pro koncertní síň a na hudbu světskou – to může být hudba vážná, např. sborové skladby, populární, taneční, lidové písně, apod.

Sborovou tvorbu třídíme podle toho, je-li psána pro sbor mužský, ženský, dětský či smíšený. Počet členů sboru není ničím určen. Pohybuje se zpravidla mezi 20 – 60 zpěváky, ale jsou i sbory početnější nebo méně početné. Takové množství zpěváků se ovšem neobejde bez vedoucí umělecké osobnosti – a tou je sbormistr. Hudební terminologie užívá ještě jeden název a tím je „**vokální skupina**“. Je to termín, který se v oblasti populární hudby vžil pro sbor. Jako v oblasti hudby vážné jsou tedy i zde soubory mužské, ženské i smíšené, většinou tří- až osmičlenné. Zcela výjimečné jsou vokální skupiny, které vystupují samostatně – typickým příkladem je naše „Vokální skupina Lubomíra Pánka“ – existují i soubory orientované na doprovodnou funkci. Jejich úkolem je rozšířit zvukové a barevné možnosti aranžmá, zvýšit atraktivitu instrumentálních skupin nebo zpěváků – sólistů.

Amatérské pěvecké sbory – „**zpěvácké spolky**“ – byly od druhé poloviny 19. století až do poloviny 20. století významnými institucemi českého hudebního života. Vznikaly hned v revolučním roce 1948, ale masově až po politickém uvolnění v roce 1860 a po přijetí ústavy roku 1861. K prvním patřila Beseda brněnská, pražský Hlahol a plzeňský Hlahol. Už jejich zakládání bylo velkou hudební událostí, spojenou s nejrůznějšími hudebními produkcemi. Hudebními slavnostmi bylo svěcení spolkových praporů (některé z nich malovali přední umělci, např. Josef Mánes), na které byli vyzváni významní umělci (Smetana, Zvonař, aj.), odhalování různých pomníků a desek, pohřby významných osobností, národní poutě, výlety a spolkové sjezdy. O velkou zásluhu se zasloužil i pěvecký spolek Františka Gregory, o kterém se také zmíníme.

Zpočátku byly zakládány pouze sbory mužské, později vznikla potřeba sborů ženských a sborů smíšených (když bylo potřeba zpívat například kantáty). Ženské zpěvácké spolky se začaly zakládat asi s dvacetiletým zpožděním. První vznikly při Besedě brněnské (1876) a pražském Hlaholu (1879).

Programem nejstarších zpěváckých spolků bylo především amatérské muzicírování a vlastenecká aktivita. Postupně se začaly zvyšovat nároky na uměleckou kvalitu těles. Jak který spolek v tomto novém požadavku obstál, to záleželo na osobnostech jejich sbormistrů. Tak se staly příčiněním Hynka Pally a Norberta Kubáta slavnými – i v zahraničí – plzeňský i pražský Hlahol, za Bohuslava Jeremiáše českobudějovický Hlahol a mnoho dalších sborů s dobrými a obětavými sbormistry. Vzrůstající umělecká úroveň a úspěchy zpěváckých spolků podnítily po roce 1900 vznik

souborů nového typu, v nichž se umělecká náročnost a pokrokovost stává přímo programem. Podle soupisu z roku 1958 existovalo v letech 1850 – 1950 v Čechách a na Moravě asi 983 zpěváckých spolků. Řada z nich měla své spolkové školy, přípravné a dětské sbory, jimiž si zajišťovaly dorost, i školy sbormistrovské. Svou činností organizační, uměleckou, osvětovou i výchovnou se zpěvácké spolky staly významným článkem českých hudebních dějin.

Lidová hudba a píseň má své kořeny v dávné pohanské kultuře slovanských předků z prvního tisíciletí. Ovšem tyto nejstarší lidové písně se nedochovaly, neboť je nikdo nezapisoval. A ti, kteří uměli psát a drželi ve své úřední moci školy a vzdělání, katolická církev a její kněží, je naopak zakazovali jako „d'ábelské písně“ (*carmina diabolica*).

Lidová hudba (hudební folklór) jsou spontánní projevy lidové hudebnosti – písně, tance, obyčeje, při nichž hraje hudba významnou roli (vynášení smrti, jízda králů, aj.). Rozvíjí se a uchovává ústní tradicí z generace na generaci a její tvůrci zůstávají anonymní. Folklór vzniká a dosud vzniká v nejrůznějších částech světa, na mnoha místech byl dokonce donedávna jediným hudebním projevem vůbec. Velmi se různí podle kontinentů, zemí a tradic (různá melodika, rytmika i harmonie, různost hudebních nástrojů). Zatímco v některých světadílech dosud žije a vzniká, v některých zemích, hlavně evropských, ve 20. Století téměř vymizel. Udržuje se však uměle prostřednictvím různých souborů a festivalů lidové umělecké tvořivosti. U nás máme řadu amatérských národopisných souborů a jejich festivaly (např. ve Strážnici), ale i souborů profesionálních, soubory, které s folklórem pracují na vysoké umělecké úrovni a řadu zpěváků a skupin.

Amatérské soubory lidové hudby působí dnes ve všech našich krajích, ale většinou již nejsou původní a s lidovou hudbou, jak žila v českých zemích po staletí, mají většinou už jen málo společného. Snaží se pouze o udržení tradice lidové hudby novými formami. V některých oblastech naší republiky však ještě žije původní lidová hudba a pokračuje v tradici.

Písně a písničky, o kterých nikdo neví, kdo je složil, které se však líbily, že si je předávaly celé generace, jsou nejpřirozenějším projevem hudebnosti. Zpívá se v nich o všem možném, ale nejčastěji o lásce, práci a přírodě. Dlouho žila lidová píseň mimo zájem odborníků. Teprve sbírka *Lochamer Liederbuch* z poloviny 15. století obsahuje 13 původních lidových melodií v čistém tvaru. Jinak totiž jsou lidové písně zachovány v dobové hudbě umělé jako *santus firmus* církevních i světských skladeb nebo

jako melodie duchovních písní. K těmto účelům již však bývaly proměňovány, přizpůsobovány novým textům.

Nejstarší zápisy českých lidových písní pocházejí ze 16. století, např. „Proč, kalino, v struze stojíš“, „Když jsem já ty koně pásal“. Jedna z nejstarších vůbec je pašerácká „Radujme se, veselme se“, která se ve svém původním tvaru zachovala na Prachaticku až do 20. století, kdy ji teprve zaznamenal skladatel a sběratel lidových písní K. Weis. V 19. století se zájmem o lidovou píseň projevil nejen bohatou sběratelskou činností (např. Erben, Sušil, Bartoš), ale i jejím vzrůstáním do hudby umělé. Přímo programově se k lidové písni obraceli budovatelé národních hudebních kultur. Již V. J. Tomášek byl přesvědčen, že českost hudby lze vyslouchat z lidových písní, a právě ta českost byla tehdy v naší hudbě nejdůležitější.

Stejný význam měla lidová píseň v zakladatelské období hudby dalších národů slovanských, severských národů apod. Však také lidové písně různých národů i krajů mají své specifické rysy, takže každý je trochu zkušený muzikant i nemuzikant bezpečně rozezná lidovou píseň moravskou od české, maďarské apod.

Melodie lidových písní najdeme v lidové hudbě od středověku dodnes. Skladatelé se k nim stále znovu vrací jako k nevyčerpatelné inspiraci (např. Haydn, Liszt, Bartók a Janáček). Ale lidové písně také stále vznikají. I když dnes už je většinou jejich autor znám, jako u nás třeba Fanoš. Mikulecký.

Jak píše Kosmas, byly lidové písně a tance, tedy pohanské obyčeje našich předků (písně oslavné, válečné, svatební, kolední, apod.) tehdy církevními hodnostáři násilně vyhlazovány. Přesto však lid toto počínání neodradilo od hojného zpěvu a bujarého tance i přes výhrůžky katolické hierarchie. A po vynuceném křesťanství, kdy při bohoslužbách byla provozována lidu nesrozumitelná latinská liturgie, žila mezi prostým venkovským lidem lidová píseň a tanec dál.

V kostelech však byl úředně prosazován římsko – katolický gregoriánský chorál (podle papeže Gregora = Řehoře z 6. století), který ovlivnil intonačně v některých směrech i pozdější lidovou duchovní píseň. Avšak navzdory vnucovanému gregoriánskému chorálu a přes různé zákazy církve, si lidová píseň v podstatě podržela po celá staletí svůj osobitý optimismus, zdravou hrdost a spontánní tanečnost. Z hudebního hlediska pak po formotvorné stránce především typickou lidovou strukturu periodičnosti, předvětí a závětí a opakování refrénu. A to zejména v písních městské chudiny, v hudbě tržišť, a náměstí. Avšak ve vypjatých dobách husitské revoluce vytrysklo několik sugestivních bojových lidových chorálů – duchovních písní.

Ovšem klasickými lidovými písněmi jsou ty, které byly zachyceny v dílech našich sběratelů z minulého století i z počátku století našeho. Především v knihách Erbeny, Sušila, Bartoše, Janáčka, a Jindřicha. Tyto sbírky představují národní písňový odkaz, vytvořený neznámými lidovými umělci v minulých stoletích. Avšak tyto lidové písně přežily celá staletí v podstatě jen díky ústnímu podání. Především ty, které opravdu hluboce vyjádřily základní rysy života prostého venkovského lidu, jeho touhy, radosti i bolesti. Přičemž celá řada lidových písní byla spojena též s různými zvyky a obřady, které zpestřovaly život lidu na vesnici jako masopust, velikonoce, dožínky, vánoce, koledy, svatby a pohřby. Zachycovaly v podstatě život lidu „od kolébky do hrobu“.

Klasická lidová píseň, jak ji dnes obecně známe, vznikala nejvíce v době „temna“, tj. v 17. a 18. století. Rostla z boje proti nevolnictví a robotě, odporu proti cizí feudální vrchnosti, která zabrala po bitvě na Bílé hoře české zámky a statky a chtěla pak za pomoci církve a jezuitů vyhladit z mysli a srdcí českého lidu husitské revoluční tradice a povědomí. Avšak lid nejenže se bránil proti panské zvlášti nesčetnými selskými rebeliemi, ale zároveň si vytvářel svou kulturu, do níž vkládal svou touhu po lepším a spravedlivějším životě. Vytvářel si nejen půvabné pohádky, v nichž prostý český Honza přemůže draky a zlo. Ale i písně a tance, i zbojnické balady, které se pak z generace na generaci vybrušovaly a tříbily do podoby, jak je známe dnes.

V lidové písni je intonačně zachycena základní povaha našeho národa, ona prasíla slovanského původu, ony elementární genetické kódy. Lidová píseň je v podstatě studnice, ve které se sbíhají a stávají ony životadárné prameny citové a racionální vazby českého povědomí a charakteru v průběhu staletí základní průzračný tvar.

Lidová píseň vyjadřuje zdravé lidské city v miniaturních uměleckých obrazech, a to bez sentimentality, přelázanosti či plačtivosti. I o největší bolesti nebo radosti mluví s rovnováhou citu a rozumu, s hlubokým vnitřním prožitkem a emocionální vazbou. O našich nejkrásnějších písních se dá hovořit bez nadsázky jako o „zlatém podkladu národní kultury“. Proto lidová píseň a folklór vůbec má své místo mezi ostatními hudebními žánry i v moderní době.

Lidových písní si velmi vážily všichni naši významní skladatelé, neboť z nich čerpali inspirační podněty a impulsy i životadárnou sílu při své tvorbě, zejména v úsilí vytvořit českou národní skladatelskou školu, jak tomu bylo především u našich velikánů Smetany, Dvořáka, a později i Suka a Nováka, Foerstra, a zejména i Janáčka a Martinů, kteří ještě všichni vyrůstali v ovzduší lidového muzicírování a lidové písně. Proto se

také lidovou písní inspirovali a umělecky pak ve svých dílech přetavili. Bez lidové písně bez její hluboké etiky, emocionality a přirozené bezprostřednosti, bez jejího melodického bohatství, by se nikdy nerozvinula do takové šíře, hloubky a krásy naše vážná hudba ve všech svých žánrech a formách, jak jí milujeme. A to nejen vážná hudba 19. století, ale i hudba 1. poloviny našeho 20. století.

Velkou moudrost prostoty má u nás lidová píseň ať už v Čechách či na Moravě. Vyvěrá z ní krásný vztah k životu, k lidem a k práci. Láska k přírodě a zvláště k rodnému kraji. Prostými verši v pravé umělecké zkratce je zde vyjádřen mravní názor lidu, hluboký smysl pro poezii a přirozenou krásu hudební intonace, provoněné dechem rodné země, vůni našich polí, lesů, vod a strání.

Pokud jde o můj vlastní vztah k lidové písni, mohu říci, že je vřelý a upřímný, neboť jsem již od malička vyrůstala v prostředí, které lichotilo lidové hudbě. Celá naše rodina totiž hrála na nějaký nástroj a všichni měli velmi rádi lidové písně, které se zpívaly nejen doma, ale i při práci a jiných činnostech. Dle mého názoru a mých vlastních zkušeností znamená lidová píseň nejen inspiraci pro skladatele, pokud píše nějakou skladbu, ale především utužení vazeb k našemu národnímu povědomí a společenství a ke zdravému lidskému citu.

3.2 Netolické sbory

3.2.1 Berušky

Již název „Berušky“ napovídá, že se bude jednat o něco, či někoho malého, drobného ... Ano, jedná se právě o ty nejmenší, mluvíme o netolické „drobotině“ - o dětech, které začínají zpívat v nějakém řízeném celku - ve sboru. „Berušky“ mají sice funkci přípravného sboru před tím „velkým“, „opravdovým“ sborem, kterým jsou v Netolicích „Vrabčáci“. Nehodnotme ale toto seskupení nejmenších dětí, které chodí do 2. a 3. ročníků základních škol, jako něco bezvýznamného a nepotřebného. Právě zde se děti naučí správně dýchat, otevírat ústa při zpívání, naučí se hudebně spolupracovat s kolektivem, zlepši si a upevní správnou intonaci a rytmus, zdokonalí se ve čtení not i zpěvu „z listu“, prohloubí a naučí se ovládat hudební paměť. Samozřejmě že tyto děti nebudou zpívat skladby určené pro starší sbory, ale dnes již existuje kromě lidových písniček, ze kterých je velká část tvořena, řada dětských písní, komponovaných právě pro tyto sbory s nejmenšími zpěváčky. Ostatně každý ví, že pokud ho něco zklame hned

v začátku, někdy už ani nemá snahu pokoušet se v dané činnosti pokračovat a to platí i u zpěvu písní. Pokud se dítěti daný repertoár nelíbí a vůbec mu „nesedí“, někdy zanevře na zpěv ve sboru natolik, že z něj odchází a raději si zpívá své oblíbené, a většinou veselé, písničky samo a podle svého vkusu.

Vystoupení Berušek jistě potěší všechny bez rozdílu věku, ale hlavně děti samé, když umí předvést před ostatními - spolužáky a rodiči, že ony, ač tak malé, jak jim kdekdo říká, dovedou něco, co jen tak někdo neumí. Berušky každoročně vystupují na koncertech věnovaných k Svátku matek, na Vánočních koncertech a zpívání na různých akcích, jako např. „zpívání u jesliček“ 25. prosince na Boží hod v kostele, dále zpívání těm úplně nejmenším - novorozencům při „vítání občánků“, kde samozřejmě nezpívá celý sbor, ale jen několik dětí, a naopak těm nejstarším - lidem v domově důchodců, kterým se někdy mnoho lásky nedostává, protože žijí sami a třeba už ani nemají své příbuzné, kteří by je navštěvovali, nebo bydlí mnoho kilometrů od nich. A koho by nerozveselil dětský zpěv a usměvavé tváře?

Přípravný sbor Berušky mívá 20 - 30 dětí 2. a 3. postupných ročníků ZŠ. Od roku 1996 jej vede Miloslava Malá, učitelka netolické Základní školy. Do tohoto roku působily Berušky pod vedením sbormistryně Evy Dudkové.

3.2.2 Netoličtí vrabčáci

Pěvecký sbor Netoličtí vrabčáci pracuje při ZŠ Netolice od roku 1969. Proto není divu, že v roce 1999, kdy tento sbor oslavil 30 let své existence, se na setkání všech účastníků od založení sboru konala velkolepá akce plná zpěvu, smíchu a dobré nálady. Svým programem se Netoličtí vrabčáci podílejí na kulturním životě svého města.

Tento sbor je vyhlášený nejen v Netolicích a okolí, ale je známý i po celé České republice, protože koncertuje na mnoha místech a pořádá výměnné koncerty s ostatními sbory republiky. Proto jistě nikoho nepřekvapí, že naši Vrabčáci nezůstávají jen „u nás“, ale „odlétají“ také do jiných zemí, kde pořádají různé koncerty, výměnné pobyty sboristů, výlety, atd. Uvedme výčet několika zemí, kam se Vrabčáci za dobu svého působení podívali: byla to např. Francie, Švýcarsko, Rakousko, Německo, Slovenská republika a Polsko.

NETOLIČTÍ VRABČÁCI

„Netoličtí vrabčáci slaví letos své 35. narozeniny? My jsme ale zpívali ve sboru pod Vaším vedením mnohem dřív, není ta pětatřicítka omyl?“, vyptávají se sbormistryně Evy Dudkové (dříve Puzejové) zasloužilí pamětníci. Je tomu tak. Jak sama přiznává paní Dudková, která mimo jiné vypadá naprosto stejně nyní, jako tehdy na fotografiích v počátcích působení Netolických vrabčáků, že „nutila“ netolickou omladinu ke sborovému zpívání již od roku 1955, ale těch prvních 14 roků pracoval sbor jako pěvecký kroužek, bez oficiálního názvu. Navíc byla jeho kontinuita dvakrát přerušena mateřskými dovolenými paní Dudkové. Začátek Netolického dětského sboru (pozdějších Netolických vrabčáků) spadá skutečně do roku 1969.

Sbor vznikl z malé skupiny zpěváků, ale brzy se rozrostl na početnější těleso. Pracoval - a stále ještě pracuje - ve třech odděleních: „Berušky“, „Netoličtí vrabčáci“ a dívčí komorní sbor „Bel Canto“. Tento hlavní sbor „Netolických vrabčáků“ sdružuje kolem šedesáti zpěváků 4. až 9. tříd. V dívčím komorním sboru „Bel Canto“, o kterém bude brzy zmínka, zpívá kolem 20 členek, které již odrostly Vrabčáckým střevíčkům, ale se zpěvem se nechtějí rozloučit, a to i přesto, že některé členky jsou již vdané a několik již má doma malé „ratolesti“.

V počátcích byl velkou oporou tohoto sboru skladatel Miroslav Raichl. Společně se sušickým sbormistrem Josefem Baierlem pomáhal Vrabčákům s nácvikem na prvních dvou soustředěních na Zadově a v Sušici, upravoval písně speciálně pro tento sbor a přizpůsoboval hudební doprovody nástrojovým možnostem Vrabčáků. Tehdy byli ve sboru zpěváci, kteří hráli na fagot, kytaru a zobcovou flétnu, a písničky s doprovodem těchto nástrojů (např. „U sušeda“, „Pasla And'a“, „Dyž sem já šel po silnici“, „Hodonickou cestou“) zněly opravdu moc hezky a zabydlily se v repertoáru Vrabčáků už natrvalo. Miroslava Raichla obzvlášť zaujala zvuková kombinace dětského sboru s fagotem. Zjistil, že hluboké tóny a tmavá barvy fagotu se mimořádně pěkně doplňují s jasnými dětskými hlasy a napsal pro toto - do té doby neobvyklé seskupení - několik zdařilých úprav. A tak Vrabčáci mohou být trošičku hrdí na to, že inspirovali skladatele k vytvoření muziky, která obohatila dětské sborové zpívání.

Dalšími vydatnými pomocníky byli a jsou kolegové a kolegyně, kteří s Vrabčáky jezdí (bez nároků na úhradu) na týdenní soustředění o letních prázdninách buď jako pedagogický doprovod nebo jako „odborný tým pro nácvik“. Mnoho let s

Netolickými vrabčáky nacvičovala sbormistryně Milada Bláhová, která vede také sbor v Praze. Velký dík patří také sbormistryni Lidmile Blochové. S jejím přispěním se sbor mohl „pracovně soustřeďovat“ ve frymburské škole. Když pak odešla učit do Loučovic, přestěhovala se za ní do loučovické školy na několik roků i letní soustředění Netolických vrabčáků.

Velké pochopení pro sborovou práci měli vždy ředitelé učitelé, vychovatelé a rodičovské sdružení netolické školy. Pomáhají při zájezdech, koncertech i organizaci a vytvářeli sboru příznivé podmínky a zázemí, na které se mohli Vrabčáci spolehnout.

Postupem času dorostli muzikanti i pedagogové z řad Netolických vrabčáků. Tato nadšená parta, průběhem let se obměňující a omlazující, tvoří zdravé jádro sboru. Umí přiložit ruku k dílu, vymýšlí pro děti různé hry a soutěže, rozepisuje noty - často vtipně ilustrované (a že psaní not na velké archy papírů není žádná legrace, ale práce, která zabírá i několik hodin), a hlavně je nositelem dobré nálady.

Neodmyslitelně patří ke sboru hudební skladatel Jiří Churáček, o kterém je zde také zmínka nejen o jeho spolupráci s Netolickými vrabčáky, ale i o jeho skladbách, které zatím napsal, a o jeho životě. Ještě jako student doprovázel Netolické vrabčáky „na všechno možné“ - na fagot, kytaru, varhany, klavír, dokonce i na bicí, upravoval pro ně lidové písně a psal hudební skladby (např. „Kamennou Prahu“, „Kočičí množiny“, „Jaro si dalo inzerát“). Jedna z dalších - „Ráj domova“ - měla v podání Vrabčáků premiéru v pražském Rudolfinu v r. 1983.

Zvláštní dík patří učitelce ZUŠ Miluši Vincikové. Již jako desetiletá dojížděla na zkoušky Netolických vrabčáků, přestože byla žákyní jiné školy. Později zpívala v „Dívčím komorním sboru“ (dnes pod názvem „Bel Canto“), pak spolupracovala jako pedagog a v roce 1995 převzala vedení Dívčího komorního sboru.

V nynější době sbor Netolických vrabčáků řídí Mgr. Petra Sklářová a Mgr. Gabriela Turková. Obě jsou bývalé členky Netolických vrabčáků a Dívčího komorního sboru. Členkou nynějšího dívčího sboru Bel canto je i již zmiňovaná Gabriela Turková.

Dalo by se uvádět ještě dlouhou řadu jmen, bez nichž by tento sbor nebyl tím, čím je dnes, ale jenom jména cizímu člověku o dané osobnosti mnoho nevypoví. Důležité je, že zpívání ve sboru nerozvíjí jen hudebnost a estetické vnímání, ale učí děti naslouchat hlasu toho druhého, a to nejen při vícehlasém zpěvu, ale i v životě. Velmi hezky to vyjádřila profesorka pražské konzervatoře Jitka Snížková:

„Slyšet hlas toho druhého znamená základ citové výchovy vůbec. Znamená to pochopit své bližní, respektovat jejich zájmy, porozumět svému okolí a umět se v dobrém s každým srovnat.“

3.2.3 Bel canto

„Bel canto“ – kdo umí alespoň trochu italsky, ten ví, že toto spojení znamená v překladu „krásný zpěv“. A jistě si členky dívčího komorního sboru Bel canto nevybraly název jen náhodou. Musíme podotknout, že za tím „krásným zpěvem“ sice zůstává velká dřina, která není na první pohled vidět. Kultivovaný hlasový projev a jednoduchý sborový zvuk, který bývá vyzdvihován soutěžními a festivalovými porotami, patří k hlavním přednostem tělesa. O tom se mohou přesvědčit posluchači koncertů pravidelně pořádaných doma v Netolicích, na zámku Kratochvíle a při výměnných setkáních se sbory našimi i zahraničními.

Dívčí komorní sbor Bel Canto čítá kolem dvaceti členek, které již odrostly Vrabčáckým střevíčkům, ale se zpěvem se nechtějí rozloučit, a to i přesto, že některé členky jsou již vdané a několik z nich má doma malé „ratolesti“. Tento sbor působí v jihočeských Netolicích od roku 1996. Dříve zde sice existoval Dívčí komorní sbor, ale v jiném složení a ne pod názvem Bel canto.

Základ repertoáru tvoří rozmanité úpravy lidových písní, ale sbor se nevyhýbá ani skladbám současných tvůrců i starých mistrů. Pravidelná spolupráce s hudebním skladatelem Jiřím Churáčkem ovlivňuje umělecké zaměření sboru – řada vokálních kompozic autora je psána přímo pro Bel canto.

Sbormistryní je Miluše Vinciková, která byla také členkou Dívčího komorního sboru Netolice a Netolických vrabčáků. Nyní vyučuje na Základní umělecké škole v Netolicích hru na kytaru.

Uveďme jeden z nejdůležitějších okamžiků v dějinách Bel canta - a tím byl křest CD v roce 2002. Zde jsou tehdejší členky sboru, které se zasloužily o natočení 1. CD Bel canta:

Členky komorního sboru Bel canto:

Arnoštová Hana

Fiedlerová Jana

Honsová Tereza

Jánovitsová Tereza

Křenková Michaela

Křenková Miroslava

Macháčková Eva

Martinovská Vendula

Martinovská Ivana

Matějková Helena

Matějková Táňa

Matějů Pavla

Klinecká Martina

Srbená Jana

Šmídová Jana

Šmýkalová Kateřina

Turková Gabriela

Vaničková Václava

Vinciková Eva

Vinciková Hana

Vinciková Zuzana

CD natočilo nahrávací studio Jiřího Churáčka. Ten navíc doprovázel na varhany a klavír. Dramaturgie CD vychází ze snahy představit profil dívčího komorního sboru Bel canto v jeho repertoárové rozmanitosti – lidové písně, duchovní skladby několika slohových období, soudobé kompozice, výběry ze sborových cyklů. Zvukové záznamy byly realizovány v koncertním sále ZUŠ Netolice a v akusticky jedinečném prostoru kostela sv. Václava v Netolicích. Na nahrávce jsou použity výběry z těchto cyklů:

A. Dvořák – Čtyři dueta

B. Benjamin Britten – A Ceremony of Carols

J. Churáček

Tři sbory o lásce a svatbě

Lidové písně z Jižních Čech

Půltucet jihočeských lidových písní

Osobně si myslím, že toto CD s jihočeským Bel cantem by nemělo chybět žádnému milovníku sborové a lidové hudby.

4. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA

4.1 Historie ZUŠ

„Základní umělecká škola“ ... Termín dnes již zcela automaticky používán, ale až do roku 1991 nesla tato umělecká škola název - Lidová škola umění (LŠU). Zlomovým a tím pádem důležitým datem pro ZUŠ v Netolicích byl rok 1963. Před tímto rokem byla v Netolicích Osvětová beseda, kde učil pan učitel Koresch (dechové nástroje) a paní učitelka Pavlíková (klavír). Nyní se podívejme na historii „zrození“ této školy.

V roce 1963 dali členové kulturní komise podnět k vytvoření Detašované třídy při LŠU Prachatice, kde dechové nástroje vyučoval pan uč. Alois Zachara a klavír Anna Šustová (ta vyučovala pouze 2 roky). Zavedla se tak v Netolicích pravidelná výuka hudby na vysoké úrovni tehdejších lidových škol umění. Nejprve se vyučovalo v jedné místnosti na „Rychtě“ (místní restaurace a hotel - *pozn.*), kde se střídali učitelé klavíru a houslí. Jak se zájem o výuku zvyšoval, hledaly se optimální prostory, až nakonec nynější ZUŠ zakotvila v bývalé sokolovně. Ta byla upravena tak, aby interiéry vyhovovaly provozu školy. Z tělocvičny pak byl nákladnou rekonstrukcí vybudován krásný koncertní sál.

Ještě tentýž rok nastoupila na místo učitelky klavíru slečna Pavla Poppová, později paní Hojdarová, která působí na této škole dosud, i když její trvalé bydliště je v Českých Budějovicích, které jsou asi 30 km vzdálené od Netolic. V letech 1968 - 1969 učil pan Alois Zachara dechové nástroje, ale jeho místo vystřídal pan učitel Jan Nováček, který vyučoval nejen „dechy“, ale přibral k nim i akordeon. Působil zde až do své smrti, do roku 1997. V témže roce, tj. 1969, nastoupila paní učitelka Marie Viktorínová, která vyučovala hru na housle i hudební nauku. K paní Hojdarové se připojila výukou hry na klavír na částečný úvazek (do roku 1971) paní Pužejová (později Dudková), po které vypomáhala paní Eva Štěpánová (1972 - 73). Nesmíme zapomenout ani na pana Čulíka, který vyučoval hru na bicí nástroje. Po něm nastoupil jeho syn Daniel (ten vyučoval akordeon), ale musel místo opustit pro nízkou úroveň výuky. V roce 1990 vystřídal místo učitele houslí pan uč. Karel Pokorný (1990 - 1998). Na dechové nástroje vypomáhal p. uč. Josef Chlumský. V roce 1992 zde začala působit

paní uč. Miluše Vinciková, která vyučuje na této škole dodnes nauky a kytary, ze začátku vypomáhala i s výukou hry na flétnu. V letech 1993 - 94 učil dechové nástroje také pan učitel Jaroslav Janutka, kterého vystřídal dodnes působící na této škole pan učitel Jaroslav Sebera.

Jak jsme se již zmínili výše, výuku dechových nástrojů ukončil pan ředitel Nováček v roce 1997 a na jeho místo ředitele i vyučujícího „dechů“ a klavíru nastoupil nynější ředitel pan Václav Kazda. Jeho působení doplnila jeho manželka Olga Kazdová, která zde řídí výuku hry na akordeon a klavír.

V úplných začátcích LŠU v Netolicích to neměli lehké ani učitelé, ani „hudbychtiví“ žáci. Od roku 1965 se vyučovalo na Starém městě na „Rychtě“. Jak už název oblasti vypovídá - „Staré město“ - šlo o nejstarší původní vystavěnou část Netolic. Třída, ve které se učilo, byla ohromná s kamennými zdmi a velmi studená. Navíc neměl každý učitel třídu pro sebe, a proto se museli učitelé střídát podle toho, kdo měl právě výuku. Od roku 1968 byly 2 třídy v Domě dětí a mládeže (DDM), které ale na výuku nestačily, a proto se muselo začít vyučovat ve Zvláštní škole, která dříve sídlila vedle Městského muzea na náměstí. V roce 1981 se LŠU přestěhovala do Sokolovny, stojící naproti Základní škole (2. stupeň), (dříve škola pro chlapce - *pozn.*), která se později přestavovala na hudební školu. Kolaudace byla v říjnu 1989. Během posledních let zde proběhlo samozřejmě ještě několik oprav a přestaveb.

Škola se nachází v Bavorovské ulici č. 456 a její učitelé nabízí výuku hry na klavír, akordeon, kytaru, zobcové flétny, klarinet, saxofon, fagot, trubku, tenor a tubu. Hráči na jednotlivé nástroje jsou školeni i v hudební teorii a dle možností se učí spolupracovat v hodinách komorní či souborové hry. Škola pravidelně pořádá dva až tři velké koncerty a osm až deset třídních koncertů ročně, které jsou přístupny široké veřejnosti. Mladí hudebníci si však rádi zahrají i na akcích jiných organizací, kterých bylo v historii školy bezpočet.

ZUŠ Netolice je nyní samostatnou příspěvkovou organizací s vlastní právní subjektivitou a je zřizována městem Netolice.

V roce 2003 to bylo právě 40 let od doby založení této školy. Na počest a jako vzpomínku se ZUŠ rozhodla uspořádat koncert k výročí dne 13. listopadu v 18.00 hodin. Součástí byla i malá výstava fotografií z historie školy (koncerty, soustředění, aj.), která byla instalována po chodbách ZUŠ.

4.2 Vzpomínky na „Lidušku“

„Nevím, jak je to u jiných dětí, kteří začínají s hrou na hudební nástroj, ale mě nikdo nemusel do hraní nutit.“

„Zamilovala jsem se do klavíru. Bydlela jsem u babičky, kde se přes polovinu dětského pokoje rozprostíralo černé lakované křídlo Petrof. Ze začátku jsem ho používala spíše jako svůj „menší pokoj“ ve větším pokoji, který sloužil především k hrám s panenkami a jinými hračkami. Místnost jsem obývala se svou o 17 let starší tetou. Ta hrála na příčnou flétnu a právě i na klavír. Měla jsem ráda chvíle, kdy teta začala hrát různé skladby a písničky na klavír. Už jste někdy seděli pod koncertním křídlem? Pokud ano, jistě mi dáte za pravdu, že je to neuvěřitelný zážitek. Najednou je hudba všude kolem vás a vy ji vnímáte snad všemi smysly. Právě to ve mě zanechalo tak silný dojem, že jsem už od 4 let sama začala „vybrnkávat“ písničky na klavír. (Sice zatím jen jedním prstem, ale to se také cení ...)

A tak není divu, že jsem od první třídy základní školy začala navštěvovat Lidovou školu umění (tehdy pod tímto názvem, nyní Základní umělecká škola). A nástroj? Samozřejmě klavír! Můžete na něj hrát nejen hlavní melodii, ale také doprovod ke zpěvu a jiným nástrojům. A dokonce i ve dvou - čtyřručně. Navíc jsem dodnes nepochopila, jak někdo může zahrát na strunách tolik tónů a co teprve na 3 klapky u trubky! Nemožné! Tehdy hru na klavír vyučovala vysoká štíhlá paní učitelka Hojdarová, ze které šel zpočátku strach, ale jinak byla neobyčejně milá. Měla zavedenou metodu, která přispívala k úsilí žáků pilně cvičit na hodinu. Za každou jedničku totiž děti dostávaly korálky. V učebně byla na stěně umístěna prosklená skříňka, ve které měl každý žák se svým jménem a ročníkem dlouhý drátek, na který se korálky navlékaly. Na konci roku (n. v pololetí) se korálky sečetly a kdo byl vítěz, ten dostal nějakou odměnu. Takže skvělá motivace! Ale samozřejmě že se korálky dávaly pouze za jedničky, za dvojku mělo děcko smůlu. Ten, kdo dostal trojku, tak to byla docela ostuda, o čtyřce nemluvě. Pětky se nedávaly, to by dítě nemohlo zahrát vůbec nic a ani se jakkoliv snažit.

A co ostatní učitelé? Vyučující na dechové nástroje, pan učitel Nováček, je dodnes v paměti bývalých žáků známý nejen vedením netoličké kapely Netolička, složené z žáků, kteří navštěvovali jeho hodiny, ale především jeho „buráky“. Ten, kdo zlobil v blízkém okolí LŠU mimo vyučovací hodiny, např. hudební nauky, nebo ten, kdo v jeho vyučovacích hodinách dělal stále stejné chyby v cvičeních, ten dostal místo pohlavku „buráčka“ v zátylku hlavy. To je dost častá vzpomínka na tohoto nadaného učitele, protože tomuto úplatku „neušel“ snad nikdo, nevyjímaje ty, kteří jeho výuku nenavštěvovali.“

5. PŘEHLED ČINNOSTI PĚVECKÝCH SBORŮ A VÝČET NĚKTERÝCH HUDEBNÍCH AKCÍ V NETOLICÍCH V LETECH 1999 – 2005

Jak jsme se již dříve zmínili, působí v Netolicích přes třicet let 3 pěvecké sbory. Dva z nich – Netoličtí vrabčáci a Berušky – pracují při Základní škole, třetí – dívčí komorní sbor Bel canto – tvoří dívky, které již ukončily základní školu, ale se zpěvem se nechtějí rozloučit. Sbormistryní v roce 2002 byla u Berušek paní učitelka Eva Dudková a Netolické vrabčáky vedly Eva Dudková a Petra Hloušková, shodou okolností absolventka magisterského studia hudební výchovy pro 2. stupeň Základní školy v Českých Budějovicích. Dívčí komorní sbor Bel canto vedla (a ještě stále vede) sbormistryně Miluše Vinciková.

Nyní si připomeňme některé z posledních akcí sborů a Základní umělecké školy za posledních šest let:

- 9. 3. 1999 - Okresní přehlídka pěveckých sborů – Prachatice, divadlo: sbor Netolických vrabčáků se probojoval do zlatého pásma
- 10. 3. - Den učitelů – Dům dětí a mládeže Netolice – sólový zpěv, dua – Netoličtí vrabčáci
- 21. 3. - Koncert pěveckých sborů – ZUŠ Netolice:
Studentský pěvecký sbor z USA (Kentucky)
Netoličtí vrabčáci
Dívčí komorní sbor Netolice (dříve ještě bez názvu „Bel canto“ – pozn.)
- 14. 4. - Regionální kolo soutěže pěveckých sborů – Písek, divadlo: Netoličtí vrabčáci (zlaté pásmo)
- 4. 5. - Koncert k Svátku matek – ZUŠ Netolice: Vrabčáci, Berušky, sólisté
- 21. a 22. 5. - Festival pěveckých sborů Čkyně – Netoličtí vrabčáci (vystoupení ve Čkyni a ve Vacově)
- 28. 5. - Koncert dětských sborů v Kratochvíli:

- Dětský pěvecký sbor z Wegscheidu – Německo
 Poupata – dětský sbor ZUŠ Volary (řídí D. Koldinská)
 Růže – dětský sbor ZŠ Čkyně (řídí J. Fafejta)
 Netoličtí vrabčáci
 Dívčí komorní sbor Netolice
19. 6. - Koncert k 30. Výročí Dětského pěveckého sboru Netolice –
 Kratochvíle - Zlatý sál, kaple P. Marie a zámecká zahrada:
 - Netoličtí vrabčáci, Dívčí komorní sbor Netolice a bývalí členové
 pěveckého sboru
15. – 21. 8. - Soustředění Netolických vrabčáků a Dívčího komorního sboru –
 ZŠ Stachy
2. 10. - Koncert na zámku Kratochvíle: Sušický dětský sbor (řídí J.
 Baier), Netoličtí vrabčáci, Bel canto (= Dívčí komorní sbor
 Netolice)
22. 10. - Koncert v České Krumlově: Bel canto Netolice, Městský
 pěvecký sbor Perchta Č. Krumlov (řídí Š. Kodýmová)
27. 11. - Koncert v Praze – kostel sv. Antonína: Bel canto, Skřivánek –
 dívčí komorní sbor Praha
10. 12. - Koledy s dechovkou – ZUŠ Netolice: Vodňanská dechovka (J.
 Čábelka) a Netoličtí vrabčáci a Bel canto
14. 12. - Vánoční setkání důchodců – Kulturní dům Netolice: Berušky,
 Vrabčáci
17. 12. - Vánoční koncert v ZUŠ Netolice: Bel canto
25. 12. - Koledy u jesliček – kostel P. Marie Netolice: Vrabčáci, Bel
 canto, recitace žáků ZŠ

Chrámový sbor

Chrámový sbor se skládá ze starších členů Netolických vrabčáků, ze zpěvaček Bel canta a bývalých členů Netolického sboru (většinou Netolických vrabčáků) – i mužské hlasy (tenor, bas).

28. 3. - Květná neděle – pašije
 2. 4. - Velký pátek – pašije

- 3. 4. - Bílá sobota – velikonoční vigilie
- 4. 4. - Boží hod velikonoční – dopolední bohoslužba
- 15. 8. - Slavnost Nanebevzetí Panny Marie – dopolední bohoslužba
- 24. 12. - Štědrý den – půlnoční bohoslužba
- 25. 12. - Boží hod vánoční – dopolední bohoslužba

Pěvecká soutěž lidových písní Jihočeský zvonek

- 7. 4. - Školní kolo – ZŠ Netolice
- 15. 4. - Okrskové kolo – ZUŠ Netolice
- 28. 4. - Okresní kolo – divadlo Prachatice (4x 1. místo, 4x 2. místo, 1x 3. místo)
Do regionálního kola postupuje kvartet (E. Macháčková, E. Vinciková, Iva Martinovská, M. Bísková)
- 19. 5. - Regionální kolo - divadlo České Budějovice: 1x 2. místo (kvartet, viz. výše)

- 8. 3. 2000 - Okresní přehlídka dětských pěveckých sborů – Prachatice – divadlo: Netoličtí vrabčáci (zlaté pásmo, postup do nejužšího kola)
- 24. 3. - Den učitelů – ZŠ Netolice: sólisté, dua, tria a kvartet Netolických vrabčáků
- 25. a 26. 3. - Koncert v Sušici: Netoličtí vrabčáci, Bel canto
- 5. 4. - Regionální kolo pěveckých sborů Písek: Netoličtí vrabčáci (zlaté pásmo, postup na národní přehlídku Uničov)
- 29. 4. - Koncert v Českém Krumlově – k 5. výročí vzniku pěveckého sboru „Krumlovská medvíd'ata“: Netoličtí vrabčáci
- 9. 5. - Koncert k Svátku matek – ZUŠ Netolice: Berušky, Netoličtí vrabčáci
- 13. 5. - Festival dětských pěveckých sborů Borovany: Netoličtí vrabčáci
- 19. 5. - Setkání duchodců – Kratochvíle: sólisté a kvartet Netolických vrabčáků

27. 5. - Koncert pěveckých sborů v Kratochvíli: Netoličtí vrabčáci, Bel canto, Městský pěvecký sbor Perchta Český Krumlov (řídí Šárka Kodýmová)
1. 6. - Vernisáž – Městské muzeum Netolice: kvartet Netolických vrabčáků)
9. 6. a 10. 6. - Národní přehlídka dětských pěveckých sborů Uničov na Moravě: Netoličtí vrabčáci
20. – 26. 8. - Soustředění Netolických vrabčáků a komorního sboru Bel canto – ZŠ Stachy
12. 12. - Vánoční setkání důchodců – Kulturní dům Netolice: Berušky, Netoličtí vrabčáci
21. 12. - Vánoční setkání důchodců – Kulturní dům Netolice: Berušky, Netoličtí vrabčáci
25. 12. - Koledy u jesliček – kostel Nanebevzetí Panny Marie Netolice: Netoličtí vrabčáci, Bel canto, recitace žáků ZŠ Netolice

Chránmový sbor

16. 4. - Květná neděle – pašije
21. 4. - Velký pátek – pašije
22. 4. - Bílá sobota – velikonoční vigilie
23. 4. - Boží hod velikonoční – dopolední mše svatá
29. 9. - Svátek archandělů – večerní mše svatých (řídí M. Vinciková a Jiří Churáček)
24. 12. - Štědrý den – půlnoční mše svatých
25. 12. - Boží hod velikonoční – dopolední mše

Pěvecká soutěž lidových písní Jihočeský zvonek (pro sóla, dua, tria a kvartet)

6. 3. - Školní kolo – ZŠ Netolice
17. 3. - Okrskové kolo – ZUŠ Netolice
26. 4. - Okresní kolo – Prachatice (5x 1. místo, 4x 2. místo, 2x 3. místo)

První místa jmenovitě:

zpěv sólo (mladší žáci): Štěpánka Honsová

zpěv sólo (starší žáci): Eva Macháčková
 zpěv duo: Zuzana Matějů + Táňa Matějeková
 zpěv trio: Eva Macháčková + Jana Srbená + Zuzana Matějů
 zpěv kvartet: Eva Macháčková + Jana Srbená + Zuzana Matějů +
 Táňa Matějeková

15. 3. 2001 - Okresní přehlídka dětských pěveckých sborů Prachatice
 (nesoutěžní): Netoličtí vrabčáci
1. 5. - Vernisáž v Městském muzeu Netolice – Netoličtí vrabčáci
10. 5. - Koncert k Svátku matek – ZUŠ Netolice – Berušky, Vrabčáci,
 Mateřská škola Netolice
18. 5. a 19. 5. - Festival pěveckých sborů Čkyně – Netoličtí vrabčáci, Bel canto
9. 6. - Koncert v Kratochvíli – Netoličtí vrabčáci, Cink – hudební
 soubor Střední pedagogické školy Prachatice
19. 8. – 25. 8. - Pracovní soustředění Netolických vrabčáků a Bel canta – ZŠ
 Stachy
5. 10. – 7. 10. - Bel canto – Mezinárodní sborový festival hudebního
 romantismu Vlachovo Březí:
6. 10. – soutěž – Vlachovo Březí (ocenění za pěkný sborový zvuk
 a vhodnou dramaturgii)
7. 10. – koncert – Vodňany – kostel
9. 11. - Koncert pěveckých sborů – České Budějovice (Jeremiášova
 síň): Netoličtí vrabčáci
10. 11. - Koncert dětských pěveckých sborů ve Vimperku – Netoličtí
 vrabčáci
17. 11. - Bel canto + Cink – Podzimní koncert – ZUŠ Netolice
13. 12. - Vánoční koncert v ZUŠ Netolice – Berušky, Netoličtí vrabčáci,
 Bel canto
19. 12. - Vánoční koncert v ZUŠ Netolice – Bel canto, sólisté ZUŠ
 Netolice a Netolické píšťalky
20. 12. - Vánoční koncert v kostele sv. Mikuláše – Praha (Staroměstské
 náměstí): Bel canto a Pražské mužské sbory

25. 12. - Koledy u jesliček – kostel Nanebevzetí Panny Marie Netolice:
Berušky, Netoličtí vrabčáci, Bel canto a recitátoři ZŠ Netolice

Chrámový sbor

8. 4. - Květná neděle – pašije
13. 4. - Velký pátek – pašije
14. 4. - Bílá sobota – velikonoční vigilie
15. 4. - Boží hod velikonoční – dopolední mše svatá
24. 12. - Štědrý den – půlnoční mše svatá
25. 12. - Boží hod vánoční – dopolední mše svatá

Při kostele sv. Václava v Netolicích vznikl nový chrámový sbor pod vedením Jiřího Churáčka, profesora pražské konzervatoře, který se do Netolice přistěhova. Sbor účinkuje při bohoslužbách v kostele sv. Václava.

Pěvecká soutěž lidových písní Jihočeský zvonek (pro sóla, dua, tria, kvartet)

16. 3. - školní kolo – ZŠ Netolice
23. 3. - okrskové kolo – ZUŠ Netolice
25. 4. - okresní kolo – Městské divadlo Prachatice (2x 1. místo: zpěv sólo – Štěpánka Honsová, zpěv duo – Barbora Kubičková a Štěpánka Honsová)
7. 3. 2002 - Okresní přehlídka dětských pěveckých sborů – Prachatický dětský sbor a Netoličtí vrabčáci
22. 3. - Den učitelů – Základní škola – koncertní sál Základní umělecké školy v Netolicích - žáci ZUŠ Netolice, Berušky
27. 3. - Regionální kolo dětských pěveckých sborů – Písek: Netoličtí vrabčáci (zlaté pásmo)
5. 4. - Vítání novorozeňat – obřadní síň MÚ: Berušky
23. 4. - koncert ZUŠ – žáci ZUŠ, Berušky

3. 5. – 5. 5. - VII. ročník Mezinárodního festivalu pěveckých sborů „Jaro se
otvírá“ o cenu Zdeňka Lukáše v Českém Krumlově – Bel canto
(ocenění za působivý komorní projev)
10. 5. - Svátek matek – Základní umělecká škola Netolice – Berušky,
Netoličtí vrabčáci, sólisté
1. 6. - Koncert pěveckých sborů – Kratochvíle – Krumlovská
medvíďata, Dívčí komorní sbor Český Krumlov, Bel canto
Netolice, Netoličtí vrabčáci
6. 6. - Setkání učitelů důchodců části okresu Prachatice – Dům dětí
Netolice – Berušky, sólisté Netolických vrabčáků
18. – 24. 8. - Pracovní soustředění Netolických vrabčáků a Bel canta –
Základní škola Stachy (každoroční srpnové týdenní pěvecké
soustředění)
15. 11. - Podzimní koncert Bel canta – ZUŠ Netolice – Dívčí komorní
sbor Čkyně, Městský pěvecký sbor Perchta Český Krumlov, Bel
canto Netolice
22. 11. - Koncert pěveckých sborů - České Budějovice (Jeremiášova síň)
– Netoličtí vrabčáci a 8 dalších dětských pěveckých sborů
14. 12. - Slavnostní koncert – křest 1. CD komorního sboru Bel canto –
ZUŠ Netolice – Bel canto, Netoličtí vrabčáci (poté následovala
oslava a zhodnocení pěvecké minulosti a úspěšnosti Bel canta
v Domě dětí a mládeže Netolice s bohatým rautem)
17. 12. - Vánoční koncert ZUŠ Netolice – Berušky, Netoličtí vrabčáci,
žáci ZUŠ
18. 12. - Vánoční setkání důchodců – Kulturní dům Netolice – Netoličtí
vrabčáci
19. 12. - Koledy v Domově seniorů Pohoda – Netoličtí vrabčáci
25. 12. - Ranní mše na Boží hod vánoční v kostele Nanebevzetí Panny
Marie – zpěváci města Netolice
25. 12. - Koledy u jesliček – kostel Nanebevzetí Panny Marie – Netoličtí
vrabčáci, Bel canto

Chrámový sbor

Chrámový sbor tvoří někteří členové Netolických vrabčáků, dívčího komorního sboru Bel canto a další dobrovolníci. Sbor účinkuje při slavnostních bohoslužbách. V kostele sv. Václava ho řídí Jiří Churáček, v kostele Nanebevzetí Panny Marie zpravidla Eva Dudková.

Poněvadž jsou aktivity chrámového sboru situovány pouze na různé křesťanské svátky, kdy se při bohoslužbách zpívá, nebudeme již citovat tyto akce. Vždy se totiž opakují a mění se pouze datumy (na Velikonoce) a složení sboru (dle účasti).

Pěvecká soutěž lidových písní Jihočeský zvonek pro žáky ZŠ (sóla, dua, tria, kvartet)

- 8. 3. - školní kolo – ZŠ Netolice
- 25. 3. - okrskové kolo – ZUŠ Netolice
- 23. 4. - okresní kolo – Městské divadlo Prachatice (3x 1. místo, 3x 2. místo)
- 14. 5. - krajské kolo – České Budějovice (zpěv sólo - 1. místo: Veronika Bostlová , zpěv duo - 2. místo: Barbora Kubičková, Tereza Honsová)

Netoličtí vrabčáci (část sboru) účinkovali i v divadelní hře „Čert na Zemi“, kterou měli na repertoáru místní ochotníci divadelního spolku Tyl.

Zpěváci sboru Netolických vrabčáků se také zúčastnili pěvecké soutěže lidových písní „Jihočeský zvonek“ pro žáky základních škol. Soutěž se vždy koná v těchto kategoriích: sóla, dua, tria, kvarteta. Školní kolo soutěže se konalo 8. 3. 2002 v Základní škole Netolice, okrskové kolo proběhlo 25. 3. 2002 v Základní umělecké škole Netolicích. Okresní kolo se konalo 23. 4. 2002 v Městském divadle v Prachaticích, kde členové Netolických vrabčáků získali třikrát 1. místo a třikrát 2. místo. V krajském kole soutěže, které se konalo v Českých Budějovicích získala Veronika Bostlová v kategorii sólového zpěvu 1. místo, v kategorii zpěv duo získaly 2. Místo Barbora Kubičková s Terezou Honsovou.

16. 3. **2003** - Regionální kolo soutěže dětských sborů Písek – Netoličtí vrabčáci (zlaté pásmo s nejvyšším počtem bodů)
28. 3. - Den učitelů – Dům dětí Netolice – sóla, dua, tria Netolických vrabčáků
16. 4. - Okresní přehlídka dětských pěveckých sborů – Městské divadlo Prachatice – Netoličtí vrabčáci
6. 5. - Koncert k Svátku matek – ZUŠ Netolice – Berušky, Vrabčáci
15. 5. - Koncert v Borovanech – Netoličtí vrabčáci
23. 5. – 24. 5. - Festival pěveckých sborů Čkyně – Netoličtí vrabčáci:
23. 5. – chrámový koncert ve Vacově – kostel
24. 5. – koncert ve Čkyni – Kulturní dům
6. 6. - koncert pěveckých sborů v Kratochvíli – Canzonetta České Budějovice (pěvecký sbor ZŠ a ZUŠ, Bel canto, Netoličtí vrabčáci)
10. 8. – 16. 8. - Soustředění Netolických vrabčáků a Bel canto – Dobrá Voda u Prachatic
27. 9. - Podzimní koncert – Kratochvíle – Bel canto, Cink Prachatice
13. 11. - Slavnostní koncert ke 40. výročí ZUŠ Netolice (přejmenování na ZUŠ A. Sarauera) – Netoličtí vrabčáci, žáci ZUŠ, hosté
7. 12. - Adventní koncert – kostel sv. Jakuba Prachatice – Bel canto, Ženský komorní sbor a smíšený sbor Církve bratrské Husinec
15. 12. - Vánoční koncert – ZUŠ Netolice – Bel canto, žáci ZUŠ Netolice
16. 12. - Vánoční setkání důchodců – Kulturní dům Netolice – Netoličtí vrabčáci
17. 12. - Koledy v Domě seniorů Pohoda – Netoličtí vrabčáci
25. 12. - Koledy u jesliček (živý Betlém) – kostel Nanebevzetí Panny Marie Netolice – Netoličtí vrabčáci, Bel canto
20. 3. **2004** - Regionální kolo soutěže dětských sborů Písek – Netoličtí vrabčáci (zlaté pásmo)
28. 3. - Den učitelů – Dům dětí Netolice – sóla, dua, tria Netolických vrabčáků

- 16. 4. - Okresní přehlídka dětských pěveckých sborů – Městské divadlo Prachatice – Netoličtí vrabčáci
- 6. 5. - Koncert k Svátku matek – ZUŠ Netolice – Berušky, Vrabčáci
- 15. 12. - Vánoční koncert – ZUŠ Netolice – Bel canto, žáci ZUŠ Netolice
- 16. 12. - Vánoční setkání důchodců – Kulturní dům Netolice – Netoličtí vrabčáci
- 17. 12. - Koledy v Domě seniorů Pohoda – Netoličtí vrabčáci
- 25. 12. - Koledy u jesliček (živý Betlém) – kostel Nanebevzetí Panny Marie Netolice – Netoličtí vrabčáci, Bel canto

Pozn.: V roce 2004 se pěvecké soustředění nekonalo z důvodu špatné organizace ubytování (smlouva na ubytování v prostorách ZŠ)

- 21. 5. **2005** - Koncert pěveckých sborů - Kratochvíle- Zlatý sál: Netoličtí vrabčáci, Bel canto
- 2. – 5. 6. - Národní soutěž v Českém Krumlově – Netoličtí vrabčáci
- 27. – 28. 6. - Festival dětského pěveckého sboru Čkyně – Netoličtí vrabčáci

SKLADATELÉ

1 Skladatelé – úvod

Většina skladatelů má v životě to štěstí, že se jeho „koníček“ – hudba – stane životním posláním. Po studiu, které ovšem zrovna nemusí být hudebního rázu (někteří skladatelé nestudovali AMU nebo jinou univerzitu zaměřenou na hudební vzdělání), šla většina skladatelů „za hlasem svého srdce“, nehledě na všechny překážky, které na ně čekají. „funkcionáři“ v hudebních institucích po léta vytvářely. Skladatelé si musí být vědomi, že umělec musí být silný a dojít ke svému cíli i kdyby to stálo nadlidský zápas. Neboť je-li někdo od přírody „raněn krásou“ a všechny dojmy, pocity, radosti i strasti musí přetavit do uměleckých obrazů hudby, nemá vlastně na vybranou. Musí se jen učit tvořit a odříkání a tvrdě pracovat. Mučivě oddělovat „hlušinu“ a vydolované zlato pak přetvářet k naprosté dokonalosti s pocitem, jakoby už zítra měl zemřít. Neboť jen tak může vytvořit dílo, které bude bezprostředně mluvit silou lásky k srdcím svých bližních. Jinak tak splní své poslání jako umělec tady na zemi. Možná, že je tento výrok pro někoho ne moc dobře srozumitelný. Dalo by se prostě i říci, že pokud skladatel chce zaujmout co největší procento posluchačů a ty zaujmout v plné míře, musí do díla vložit jen svůj nápad, ale srdce. A obecně platí, že vždy je co zdokonalovat a zlepšovat.

Stát se skladatelem a vytvářet esteticky hodnotná hudební díla předpokládá především průkazný talent a důkladné hudební vzdělání. Přičemž talent zahrnuje v sobě rozvinutou hudební fantazii, snadnou schopnost improvizace na klavír či jiné hudební nástroje, rozvinutou hudební představivost a osobitost tvůrčího projevu. Hudební vzdělání se dociluje studiem hudebních předmětů na konzervatoři či AMU. Neboť adepta skladatelské dráhy musí perfektně ovládat teoreticky i prakticky hudební disciplíny, jako: hudební nauku, harmonii (nauku o akordech a zákony jejich vzájemných spojení), kontrapunkt (nauku o současném vedení několika samostatných melodií v různých formách – např. kánon), hudební formy (základní prvky hudby – motiv, téma, věta, sonáta, hudební schémata – písňové formy, variace, atd.) a estetiku – základní pojmy umění – řád, poměr, symetrie, asymetrie, rytmus, harmonie, jednota v rozmanitosti, umělecká krása, vkus).

Dá se říci, že samotné podněty pro vznik hudebního díla mohou být různé. A to buď vnější nebo vnitřní. Takovým vnějším podnětem může být například vypsání soutěže k nějakému významnému výročí, pěvecký sbor (sbormistr) požádá skladatele, aby mu napsal nějakou píseň či skladbu pro sbor či sólový zpěv a sbor., či nějaká instituce vypíše soutěž na nějakou hudební skladbu. A skladatel se rozhodne této soutěži jako autor zúčastnit. Avšak tyto podněty k tvorbě bývají v životě skladatele spíše výjimkou. Většina skladeb vzniká především z bytostného, hlubokého přetlaku srdce, z vnitřního citového zážitku, ze silné inspirace, kdy autor chce vyjádřit svojí skladbou nějakou velkou touhu, naději, lásku nebo smutek.

Proto o estetické hodnotě nového hudebního díla nerozhoduje, zda vzniklo na objednávku nebo z vlastního tvůrčího podnětu autora, ale zde je rozhodující především talent a kompoziční umění skladatele. Samotné komponování hudby spočívá především v vytvoření sugestivně účinných tónových a akordických spojení. Ve vytváření osobitých, rozmanitých melodií a rytmů a v jejich vzájemném spojování podle zákonů estetiky a hudebních forem. Chce-li skladatel vytvořit nové hudební dílo, nejdříve promýšlí jeho obsah, jeho formu. Promítá si v hlavě především jeho architekturu. Načrtává si projekt. V této prvotní fázi, si myslím, je nejobtížnější a rozhodující. V takovém případě, v období příprav, má každý skladatel jiné „zaručené metody“. Někteří bloudí ulicemi a hledají na nápad, jiní si sednou ke klavíru a zkoušejí různé melodie, dokud nenarazí na tu správnou, jiní se „vrhnou“ na práci, aby si odpočinuli od myšlení a nová melodie je jim sama napadne.

Během této doby „hudebního rozjímán“ si někteří autoři hledají ve svém životě takové skicáře hudební motivy a témata, které by do zamýšlené skladby byly nejlépe vhodnější. Pokud tam takové nalezne, usedne ke klavíru a preluduje a „provokuje“ svou představu. Jak správně napsal Igor Stravinský, v tomto období skladatel vlastně vytváří náhodou a to tím, že improvizuje na klavír, že „slídí jako pes“. Uvádí se do stavu extáze, do extáze a hledá, zda ho napadne právě to, co nejvíce potřebuje. Přičemž je si dobře uvědomit, že určité hudební nápady se nedají nijak vymýšlet, ale musí autora spontánně napadnout.

Když skladatel vytřídí a vybere nejvhodnější a esteticky nejhodnotnější hudební nápady, uskutečňuje svůj tvůrčí projekt a komponuje tzv. skizzu (= zárodek budoucí skladby, psaný většinou na dvě až tři notové osnovy). V této fázi načrtává plán postupu komponování tzv. „tektoniku výstavby“ skladby. Provádí pasování motivů a témat, spojuje jednotlivé části ve větší. Uskutečňuje především práci s tématem a to tím, že hudební

nápady (motivy, témata) buď opakuje v různých oktávách, nebo je přenáší na jiné harmonické stupně, obohacuje o nové tóny a akordy či je variačně zpracovává.

Při této vlastní kompoziční práci musí skladatel dbát zejména na správné proporce díla, na působivé kontrasty, připravovat gradace a vrcholy a zejména udržet celkové napětí skladby. Proto škrtá, opravuje a přepisuje, dokud není se stavbou díla plně spokojen. V té době autor mnohdy vyřadí i několik stránek nové skladby. Někdo po dokončení díla provádí tzv. kritickou revizi díla, kdy si danou skladbu přehraje několikrát za sebou a přitom si může psát instrumentační poznámky. Může přidělovat témata různým nástrojům, dokud ho melodie nenapadly přímo v barvě a poloze určitého hlasu či doprovodného nástroje. Zároveň skladatel musí prověřovat a kriticky hodnotit každou notu své skladby. Pak je asi nejlepší skladbu zcela odložit a vrátit se k ní po čase a znovu zhodnotit.

Tato práce skladatele může být pro někoho příjemná, zvláště jedná-li se později o úspěšnou skladbu, ale přiznejme si – jde hlavně o vysilující práci, ať už skládáte jednohlasou píseň pro sbor, či pro smíšený sbor o pěti hlasech, či skladbu pro nějaký hudební nástroj. Ale jedno je vždy jisté – o kvalitách rozhodne vždy divák a vlastně i interpret, jak se mu daná skladba či píseň hrála či zpívala. Ale ten pocit úspěchu jistě všem skladatelům stojí za to, nemyslíte?

6.2 Alois SARAUER

- Narozen 16. 06. 1901 v Netolicích
- Zemřel 30. 12. 1980 v Brně
- Hudební skladatel a klavírní pedagog

Jméno Aloise Sarauera možná některým lidem mnoho neříká, ale pokud napovíme „Klavírní škola pro začátečníky“, jistě si vzpomenou nejen ti, kteří se učili v mládí hrát na klavír. Alois Sarauer byl pedagog a hudební skladatel, rodák z jihočeských Netolic. Základní školu navštěvoval taktéž v tomto městě. V době svého dětství se zde učil i hře na klavír – od svých deseti let a hře na housle – již od devíti let. Na žádost otce odešel na dvouletou Revírní školu do Písku. Po roční lesnické praxi, kdy studoval soukromě u Otakara Jeremiáše, absolvoval v roce 1926 na pražské konzervatoři kompozici u Jaroslava Křičky (1919 – 1923) a klavír u Romana

Veselého (1919 – 1926). Své hudební vzdělání doplnil ještě dalším soukromým studiem u Vítězslava Nováka (4 roky) a Viléma Kurze (3 roky).

Vedle klavírního doprovazečství, kdy spolupracoval se svou ženou, houslistkou Jarmilou Sarauerovou, se věnoval pedagogické činnosti. Učil na hudebních školách v Prachaticích (březen – červenec roku 1926) a v Teplicích – Šanově (listopad 1926 – říjen 1938), kde jako zakladatel české hudební školy zastával funkci ředitele ústavu. Mezitím krátce působil ve Východoslovenském ND v Košicích. Za druhé světové války, v letech 1942 – 1945, založil a vedl hudební školu v Benešově u Prahy (únor 1939 – červenec 1945) a současně učil na hudební škole v Mladé Boleslavi (1942 – prosinec 1944). Po roce 1945 se v srpnu vrátil znovu do Teplic, kde byl pověřen funkcí inspektora severočeských hudebních škol. Tuto funkci zastával velmi odpovědně až do roku 1953. Mimo to se stal členem pražské komise pro státní zkoušky (v letech 1945 – 1953). Své mimořádné odborné a pedagogické dovednosti předával trpělivě všem pedagogům formou kurzů, přehrávek a hospitací, aby tak překonával všechny potíže spojené s osídlováním českého pohraničí a zakládáním nového českého hudebního školství.

Alois Sarauer také přednášel na celostátních kurzech, deset let byl examínátorem při státních zkouškách na konzervatoři v Praze. V roce 1948 ho Městský národní výbor v Teplicích pověřil založením Krušnohorského symfonického orchestru a jeho uměleckým dozorem. Stal se tak vlastně zakladatelem dnešní Severočeské filharmonie Teplice. V roce 1953 přijal místo profesora klavíru, pedagogiky a metodiky na brněnské konzervatoři a v roce 1957 odešel do svého rodného kraje do Českých Budějovic.

Těžiště skladatelské Sarauerovy tvorby spočívalo v kompozici instruktivních skladeb. Jako pedagog vypracoval samostatnou metodiku výuky klavírní hry a v jejím rámci vytvářel i své skladby, ve kterých dovedl spojit základní uměleckou hodnotu s pedagogickým přístupem. Ačkoliv jsou jeho skladby určeny pro mládež a začátečníky všech stupňů, nejsou lehké. Jejich nacvičení vyžaduje nejen trpělivost, soustředěnost, pozornost a přesnost, ale především inteligenci. A také dobrého učitele. Jsou vysoce hodnotné po stránce hudební a jejich pianistická stránka vede vždy k určitému cíli. Pro svou kvalitu jsou některé sbírky jeho klavírních skladeb vydávány i v zahraničí, jako v Německu, Rusku, Maďarsku, Japonsku, Anglii, Austrálii, USA, Kanadě, Švýcarsku, atd..

Ve svých instruktivních skladbách spojuje ryzí hudební hodnoty s pedagogickou a didaktickou účelností. Jeho působení na hudebních a pedagogických školách, stálý styk s mládeží a velká znalost klavírní literatury pro žáky se staly logickou základnou jeho kompoziční práce. Věnoval se a zcela se obětoval mladým pianistům. Ve svých instruktivních skladbách spojuje hudební hodnoty s pedagogickou a didaktickou účelností. Svou klavírní tvorbou pro děti se Alois Sarauer právem zařadil mezi přední evropské tvůrce.

Všechno, k čemu dospěla dnešní světová klavírní stylizace v dílech největších mistrů - Debussyho, Prokofjeva aj., Sarauer svou vlastní instruktivní tvorbou připravuje žáka k pochopení nového klavírního stylu. Ovšem v měřítku přiměřeném zkušenostem začátečníka.

Své celoživotní pedagogické zkušenosti uložil do „Klavírní školy“, kterou sestavil a vydal spolu se Zd. Bohmovou a A. Grunfeldovou. Za tuto publikaci získal v roce 1979 cenu Ministra školství.

V době, kdy je A. Sarauer takzvaně „na odpočinku“, pobývá v Netolicích alespoň v letních měsících. Zde však neodpočívá. Celý den se zabývá svým obrovským alpinem, stále tam něco aranžuje, zná stovky latinských názvů těchto zajímavých přírodních zázraků. A hlavně sleduje se zájmem hudební výchovu mládeže, s radostí vidí, když děti hrají rády jeho skladby a když s nimi vyhrávají při soutěžích.

Otec tohoto slavného skladatele se také jmenoval Alois Sarauer (1874 – 1954). Byl pedagog a hasičský pracovník, rodák z Chelčic na Vodňansku. Po absolvování příbramského učitelského ústavu vyučoval od roku 1893 více než tři desítky let na obecné škole v Netolicích.

Manželka Aloise Sarauera, profesorka Jarmila Sarauerová, rodným jménem Němcová, se narodila 3. 2. 1903 v Plzni a zemřela 31. 1. 1982 v Českých Budějovicích. Na pražské konzervatoři byla žačkou Štěpána Suchého a Rudolfa Reissiga (konzervatoř absolvovala v roce 1925). Studium na mistrovské škole houslové byla žačkou Jaroslava Kociána. Tuto školu absolvovala v letech 1925 – 1928. Vynikala značnou koncertní činností již za studií, pak i při pedagogickém působení v Nymburce a na ústavech, které řídil Alois Sarauer. Za tohoto skladatele se provdala roku 1929). Po osvobození Československa se zcela soustředila na pedagogickou práci. Až do pozdního stáří vyučovala v Brně na Hudební škole Jaroslava Kvapila.

Nyní si uved'me alespoň část z jeho tvorby:

- Obrázky z dětského života (1931)
- Z mladých let (1932)
- Malá klavírní suita (1941)
- Od rána do večera (1937)
- Sedm malých kousků (1939)
- Drobnosti (1945)
- Chvilé pohody (1950)
- Z kraje rybníků (1953)
- Dětem (1954)
- V ranní rose
- Poetické variace
- Črty
- Čtyři skladby pro klavír
- Klavírní škola pro začátečníky (spoluautor)

Všechny jeho skladby vyšly tiskem v mnoha vydáních a jsou stále neodmyslitelnými pomocníky učitelů klavíru. Jeho bohatá a praktická znalost staré, původní skladby pro klavír jej vedla k výběru a revizi několika alb velkých mistrů. Tato alba (Snadné skladby XVII. a XVIII., Album starých mistrů, Klasikové a jejich současníci, ve společné vzorné revizi s prof. D. Křížkovou jsou stálým kmenovým materiálem klavírní hry. Nejlepší odměnou však je a bude pro Sarauera časté znění z některých z jeho kompozic na školních koncertech.

6.2 František GREGORA

- Narozen 9. ledna 1819 v Netolicích
- Zemřel 27. ledna 1887 v Písku
- Multiinstrumentalista, skladatel a uznávaný pedagog

Od dětství projevoval všestranné hudební nadání, které zdárně rozvíjel kantor – netolický učitel Jan Nusek. Bylo to vlastně Gregorovo první vzdělání v jeho životě, které ho později velmi ovlivnilo v rozhodování a lásce k hudbě. Jan Nusek ho vyučoval hře na piano, housle a několik jiných nástrojů.

V 16. letech se Gregora odebral na radu svého učitele do Českých Budějovic, kde vstoupil do německého učitelského ústavu. Ale jeho náklonnost k hudbě byla větší než ke knihám. Hudbě věnoval veškeré prázdné chvíle. Proto po ročním studiu na učitelském ústavu v Českých Budějovicích odešel do Vídně, kde začal studovat varhanickou školu a živil se jako domácí učitel hudby.

Brzy byl znám v celém městě coby dobrý hudebník a pokud se kdekoliv jednalo o nějakou větší produkci, nebylo opomenuto pozvat také Gregoru. Jemu však jeho uznávaná schopnost hudebníka nestačila. Nejenže studoval pilně díla velkých mistrů, ale také se sám pokusil o komponování, což jej vedlo k dalším rozhodným krokům. Opustil pedagogické studium a vydal se bez hmotných prostředků a prý i vědomí rodičů, pěšky do Vídně. Zde žádal o přijetí na konzervatoř, ale nepřijali ho, poněvadž byl starším, než stanovoval řád ústavu. Tehdy bylo Gregorovi 30 let, což je i v dnešní době na studium střední školy poněkud později.

Nepřijetím na studia, od kterých si Gregora velmi sliboval a byl si přijetím jist, nastala pro něj doba strádání a boje za uhájení živobytí. Pak ho doporučil profesor varhanické školy u Svaté Anny – Josef Drechsler do vyšších domů jako klavírního mistra a vymohl mu svolení, aby se mohl účastnit cvičení schopnějších žáků konzervatoře.

Toto byl okamžik rozhodující pro Gregoru. Zde teprve poznal ředitel G. Preyer jeho neobyčejné vlohy a snaživost a vřadil ho roku 1844 mezi řádné žáky konzervatoře na violon a tahací trombon (v některých dokumentech se uvádí zaměření Gregory na konzervatoři takto: kontrabas, pozoun, kompozice). Zde patřil mezi nejlepší žáky a proto dělal dobrou pověst místní konzervatoři. Od roku 1845 poslouchal Gregora 4letý kurs Preyerovy „nauky o skladbě a kontrapunktu“.

V tomtéž čase složil mnohá dua, tria, kvarteta a fugy pro tahací trombon, ale také koncerty pro C violon, za které dostal veřejnou pochvalu. Gregora byl odměněn udělením stipendia a jako virtuos na kontrabas a jiné nástroje byl i jinak vyznamenán. Při jeho poslední veřejné zkoušce z nauky o skladbě mu byla přiřknuta stříbrná medaile.

Jako 30letý vystoupil Gregora z konzervatoře a stal se ředitelem chrámové hudby ve Vodňanech. Ještě zmiňme, že se kratší čas zdržoval v Kaplici a poté přešel do města Vodňany. O dva roky později, roku 1851, se totiž stal ředitelem kůru v Písku, kde se svému povolání věnoval s obdivuhodnou pílí a vytrvalostí. Jako „regenschori“, děkanského kostela (byl vybrán z dvanácti uchazečů po odchodu Vavřince Bartáka) a dočasně též vybudoval kvalitní chrámový sbor a orchestr, s nimiž zvládl i náročné kompozice. Jako pedagog si vytvořil osobité metody a dosahoval výborných výsledků. Ceněné byly jeho učebnice "Nauka o skladbě hudební na základě basu fundamentálního" a zejména „Nauka o harmonii hudební“.

Gregora – instrumentalista, ovládal celou řadu nástrojů, z nichž měl nejraději kontrabas. Návštěvníci koncertů měli často možnost obdivovat jeho virtuozní kousky na tomto nástroji. Jako skladatel duchovní hudby a v písňové tvorbě zaujímá Gregora nesporně významné místo mezi autory 19. století.

Vedle kostelní povinnosti se stal také učitelem zpěvu na obou píseckých středních školách. Vyučoval svědomitě a zcela zdarma celou řadu školních dětí. Kromě toho byl i vyhledávaným soukromým učitelem zpěvu, hry na klavír a jiných hudebních nástrojů.

Uvážíme-li, že se mu současně dostávalo lichotivých pozvání ke koncertům, kterým Gregora vždy ochotně vyhověl a svou virtuositou na oblíbeném nástroji – base – budil velké pozdvižení, ještě mu zbýval čas na studium a zpracování množství skladeb, které tvoří jeho pozůstalost.

V počátku 60. let tíhl český lid k hudební a zvláště pěvecké činnosti. Proto v té době vznikla řada různých pěveckých spolků. Zmiňme jeden – „**Otavan**“ (název odvozen podle řeky Otavy, která protéká Pískem) v Písku, jehož duší byl právě František Gregora. Právě on měl velkou zásluhu na tom, jakých úspěchů tento soubor dosáhl.

Gregora byl v době svého působení v Písku ve stálém styku s vynikajícími českými i jinými hudebními autoritami, které Gregorovy snahy a díla dovedli ocenit. Přece však bylo mistru velkým zadostiučiněním, když slovatný český skladatel – **Dr. Antonín Dvořák**, který ho již v dřívějších dobách navštívil, v roce 1886 opět schválně zavítal do Písku, aby byl přítomen provedení nové Gregorovy skladby – „Žalmy Davidovy“. Tento věhlasný kritik se vyslovil ke Gregorově skladbě velmi chvályhodně a dokonce přijal i dedikaci tohoto díla.

V témž roce (1886) v říjnu uspořádali Gregorovi ctitelé na jeho počest velký koncert ke 35. Výročí jeho působení v Písku. Na tomto koncertě byly samozřejmě hrány pouze skladatelovy skladby, při nichž koncertoval i jeden z Gregorových synů. Dokonce hrál na Gregorův nejoblíbenější nástroj – na kontrabas. Ve směsi národních písní pro ženy najdeme odlišnost Gregorovy tvorby od tzv. „hospodských kolozpěvů“ nejen v harmonii, ale především v obtížnosti a přednesu skladeb. K tomu byla potřeba především vyspělost ženského sboru. Proto bylo Gregorovo umění velmi uznáváno nejen posluchači, ale i kolegy, někdy dosti známými a věhlasnými.

Jak tomu ale bývá, nic netrvá věčně a to ani život tohoto skladatele. Zpráva o úmrtí mistra Gregory všeobecně překvapila a většina českých časopisů přinesla vřelé vzpomínky na zesnulého skladatele. Dne 5. Února 1887 časopis „Dalibor“ otiskl tento nekrolog:

„Česká hudba ztrácí jednoho z nejryzejších a nejváženějších svých pěstitelů se skromným ředitelem kůru, jenž se v Písku dne 27. ledna rozloučil se životem.

Jím klesá v hrob přední chloub a ozdoba královského města Písku, požehnaný umělec, vzor ředitelské hudby chrámové, výborný učitel, ryzí český charakter zlatého srdce.

Jméno Františka Gregory neznělo ve všech ústech po vlasti, ale kdo si vážit umění tiché práce upřímné a posvěcené nadšením, všichni věděli, že jest umělcem, který v národě svém zůstává trvalou památku čestnou a jež cizímu hudebnímu světu můžeme směle ukázati řkouce: „Vizte, jak ryzí duchové hudební i v nechlubném ústraní vykvétají z lidu našeho!“

Jako theoretik i jako skladatel, zejména církevní, není zesnulý dosud oceněn, ale proto nezemřel neuznán. Známost a vážnost jeho plodů arci teprv ještě vnikne v širší veřejnost, ale mimo kruh nejbližší, kruh žáků a přátel píseckých, zejména v středisku hudebního života českého a ve společnosti pražské poukazováno mu již po dlouhá léta uznání nejčestnější.“

Pozůstatky zvěčnělého skladatele jsou uloženy na západní straně hřbitova u Nejsvatější Trojice v Písku.

Nad hrobem se vypíná žulový jehlan, zdobený bronzovým medailonem s podobiznou a nápisem:

FRANTIŠEK GREGORA

2 27
18 — 19 -- 18 — 87
1 1

Níže je umístěna deska s nápisem:

„Vděční žáci a ctitelé“

Nyní si uved'me některé skladby, které František Gregora napsal:

„Devatero prstonárodních českých písní s nápěvy“

(sebráno v okolí Strakonice – Tomáš Novák, doplněno doprovodem piána, předebrami a dohrami opatřil František Gregora),

Praha, nákladem T. Nováka, 1872, skladeb

„Sousedská G dur „Povzbuzení venkovské mysli“. “

(pro smyčcový kvartet – dvoje housle, viola, basa)

„Čtyři skladby pro malé kvartenisty“

(Malá suita pro flétnu, dvoje housle, kontrabas)

„Nauka o harmonii hudební“

(hudební učebnice)

„Nauka o skladbě hudební na základě basu fundamentálního“

(hudební učebnice)

„Žalmy Davidovy“

6.4 Jiří Churáček

- narozen 25. 06. 1960

Po Františku Gregorovi, který má na rodném domě ve své (Gregorově) ulici pamětní desku, a Aloisu Sarauerovi, jenž žádnou zatím takovou poctu v Netolicích nemá, máme v našem městě dalšího hudebního skladatele a pedagoga. Je jím netolický rodák, profesor konzervatoře Jiří Churáček. Narodil se 25. 06. 1960 a v Netolicích prožil své dětství. V roce 1968 se s rodiči přestěhoval do Českých Budějovic.

Na pražské konzervatoři a Hudební akademii múzického umění (HAMU) studoval obor fagot a skladbu. Vysokoškolské studium ukončil absolventským koncertem vlastní skladby. Poté následovala vojenská základní služba, která byla v dřívějších letech povinná pro všechny muže starší osmnácti let a trvala celé 2 roky. Jak se někteří z vás správně domnívají, obor, který si Jiří Churáček vybral, byla opět hudba. Proto vojenskou základní službu, kterou absolvoval v letech 1998 – 1989, ve Vojenské hudební škole v Roudnici nad Labem promuzicíroval.

V roce 1989 se stal profesorem hudební teorie na Konzervatoři Praha, kde byl roku 1992 jmenován vedoucím oddělení hudební teorie. V letech 1992 – 1994 současně učil hudební teorii na Konzervatoři Jaroslava Ježka. Na konzervatoř Praha vyl v roce 1995 pověřen výukou skladby.

V roce 2002 se z Prahy přestěhoval do rodných Netolic. V současné době vyučuje na Konzervatoři v Českých Budějovicích hudební teorii. Mimo svou činnost pedagogickou a skladatelskou působí i ve sféře podnikatelské. V roce 1992 založil soukromou firmu „JC – AUDIO“ (zvukové záznamy a hudební servis). Od roku 2001 působí také v hudební redakci při nakladatelství KOPP České Budějovice.

Jiří Churáček je i výborným varhaníkem. Mnozí návštěvníci mší o vánočních svátcích se mohli nejednou přesvědčit o jeho hudebním umění hrát na tento nástroj. Jiří Churáček je ředitelem kůru v Neto_ickém kostele sv. Václava, ale slyšíme ho často hrát také v děkanském chrámu Nanebevzetí Panny Marie a v zámecké kapli v Kratochvíli (zámek poblíž Netolic – pozn.). Neodmyslitelně patří také k pěveckým sborům našeho města. Už jako student doprovázel Netolické vrabčáky „na všechno možné“ (na fagot, kytaru, varhany, klavír, dokonce i na bicí), upravoval pro ně lidové písně a psal hudební

skladby. Jeho soubor tří skladeb pro trojhlas nazvaný „Kočíčí množiny“, které byly složeny právě pro Netolické vrabčáky, sklídl velký ohlas na celostátní soutěži dětských sborů v Praze. Právě tato skladba, která je v určitých místech dosti náročná buď na rytmus či harmonii (hlasy zpívají současně rytmus ve 2/4 taktu a trioly), dopomohla Netolickým vrabčákům k 1. místu a vítězství nad všemi sbory. V současné době spolupracuje i s dívčím komorním sborem Bel canto, jehož je velkou oporou. Sborová díla Jiřího Churáčka získala u nás i v zahraničí řadu ocenění a proto není tento skladatel známý pouze v Netolicích a jeho okolí.

Jiří Churáček je ženatý, má 5 dětí. V mládí hrával úspěšně hokej v dorosteneckém družstvu Českých Budějovic. A jak na sebe prozradil, dokonce se prý rozhodoval mezi kariérou hokejového hráče a dráhou hudebníka. Rozhodnutí dopadlo jistě správně – dobrých hokejistů máme, oproti hudebním skladatelům, dostatek.

7. HUDEBNÍ SPOLKY

7.1 Pěvecko – hudební spolek „GREGORA“ v Netolicích

K jednomu asi nejstarším hudebním spolkům patřil v Netolicích Pěvecko-hudební spolek „Gregora“, který čítal převážně občany z Netolic a blízkého okolí. Spolek vznikl dlouhou a složitou cestou, poněvadž nestačilo pouze sehnat hudebně nadané a ochotné zpěváky, ale vzniku tohoto spolku ztěžovaly cestu hlavně úřady a různá nařízení.

V dokumentech, které zachycují činnost tohoto sboru, se můžeme dovědět, co bylo náplní a účelem spolku a které povinnosti museli členové splňovat. Pokud bychom přímo citovali ze zápisní knihy, tak účelem bylo: „probouzeti a vychovávat zpěvem a hudbou cit jihočeského lidu, pěstovati a šířiti zpěv a hudbu, zvláště pak českou a slovenskou“.

Prostředky k dosažení tohoto cíle a dobrého fungování spolku bylo: pořádání koncertů a hudebních zájezdů, pořádání přednášek, vedení statistického, zakládajícího a rozmnožovacího hudebního archivu. Dále povinné provozní zkoušky sboru, nejméně však 1x týdně. Financování spolku se dalo přirovnat k dnešním obchodním společnostem, jako jsou společnost ručením omezeným, protože i zde byly podobné podmínky provozu. Musely se vybírat povinné finance při vstupu – to zaručovalo řádné členství ve spolku. Jména tvořily příspěvky členstva, dobrovolné příspěvky a čistý výtěžek z produkcí. Platba se prováděla vždy čtvrt roku předem.

Rozdělení členství ve sboru:

- **Zakládající členové** – byli členové spolku jednou pro vždy bez dalších plateb (100,-)
- **Přispívající členové** – platba se uskutečňovala ročně (12,-)
- **Čestní členové** – zásluha o hudbu – jmenování na valné hromadě
- **Činní členové** – prokazují se zkouškou před některým ze sbormistrů

Ukončení členství ve sboru bylo přípustné pouze řádným ohlášením výboru, nebo při dvojnásobném upomenutí nezaplacení ročního příspěvku, a nebo mohl být člen vyloučen výborem. Zde však platilo, že je možnost odvolání ve lhůtě 3 měsíců.

Volení sbormistra a dirigenta se uskutečňovalo na valné hromadě prostřednictvím přítomných členů (viz. Činní členové).

Zánik spolku byl možný ve 2 případech:

- Usnesením valné hromady, přičemž $\frac{3}{4}$ členů musí souhlasit, nepozbude-li jen 10 členů
- Rozpuštěním spolku dříve, než učinil opatření o svém jméně. Toto jmění připadne obci Netolice, která pak jmění odevzdá tomuto spolku.

Dne 5. ledna 1921 byly přijaty stanovy a dne 5. května 1921 byla svolána ustavující valná hromada, která zahájila činnost Pěvecko – hudebního spolku Gregora v Netolicích.

V pátek 10. února 1922 v 19. hodin byla v hotelu Beseda v Netolicích svolána mimořádná valná hromada. Tehdy se projednávala registrace pana předsedy Václava Ziegrossera, uskutečnila se také volba dirigenta. Ten byl zvolen z důvodu přeložení pana vrchního správce Vojty do Českých Budějovic. Konec valné hromady byl vyhrazen pro volné návrhy. Na prezenční listině bylo podepsáno 24 členů.

Nyní uveďme pořad valných hromad, na většině shromáždění stejný, pouze s minimálními obměnami:

1. Čtení zápisu poslední valné hromady
2. Zprávy funkcionářů
3. Volby výboru
4. Rozprava o další činnosti spolku
5. Volné návrhy

V roce 1927 byl spolek včleněn do Pěvecké obce české v Praze a do Pěvecké župy Gregorovy ve Vodňanech. Potvrzení bylo předloženo na četnické stanici

v Netolicích dne 14. ledna 1943. Opravené stanovy byly zaslány do Písku ke dni 6. listopadu 1940.

Z důvodu nezapsání spolku Gregora u Zemského úřadu, byla tomuto spolku ke dni 12. březnu 1943 pozastavena činnost, neboť spolek nebyl v evidenci a tudíž neexistoval. Zemský úřad podal vysvětlení ve 2 variantách – že buď se žádost na úřadě ztratila, nebo spolek nezažádal o povolení činnosti. Byla zaslána výzva k podání nové žádosti o zřízení spolku a předloženo 6 stejnopisů. Žádost napsal pan Josef Vlček – odborný učitel v Netolicích (1943).

Dne 19. března 1943 byla podána žádost k Zemskému úřadu o schválení pěveckých stanov a povolení činnosti Pěvecko – hudebního spolku GREGORA v Netolicích a dne 11. března 1943 byla podána žádost o dodatečné povolení spolku.

Nic však nezabránilo **zániku spolku** a to dne 12. prosince 1950, kdy byl vymazán ze spolkového katastru. Na Valné hromadě dne 24. 11. 1950 byl oznámen a schválen zánik spolku přičleněním k Osvětové Besedě při MNV (Městském národním výboru) v Netolicích.

Nyní si můžeme projít několik spisů, které se spolkem souvisely:

V povinném „vybavení“ sboru byl i **archivář**, který zachycoval v deseti bodech majetek spolku. Jednalo se především o různé noty a hudební nástroje. Soubory skladeb se rozlišovaly podle toho, komu byly určeny.

1. Mužské sbory (malý formát) – celkem 86 svazků – 214 skladeb (v minulém roce přibylo 9 svazků se 48 skladbami)
2. Mužské sbory (velký formát) – 29 svazků s obsahem 57 skladeb (v minulém roce přibyl 1 svazek se 6 skladbami)
3. Dramatické scény – 10 svazků - 10 skladeb
4. Klavírní skladby – 5 svazků – 5 skladeb
5. Orchestrální skladby – 67 svazků – 86 skladeb (přibylo 5 skladeb)
6. Smíšené sbory – 62 svazků s 200 skladbami (přibylo 11 skladeb)
7. Ženské sbory – 15 svazků se 66 skladbami (přibyly 2 svazky s 12 skladbami)
8. Nástroje – 1 pianino, 1 harmonium, 1 lesní roh, 1 pozoun, 2 clarinety C, 1 bassa (vznesen návrh na prodej pozounu a lesního rohu z důvodu zastaralosti hudebních nástrojů a nepotřebnosti a koupě obojky)

9. Různá inventář (rozumíme židle, skříně, atd.)

10. Různé zpěvy a hudba sólová

Nyní můžeme nahlédnout „pod pokličku“ **zápisu zprávy sbormistra** (ze dne 28. února 1940):

Za minulý rok 1939 se nepodařilo uskutečnit vystoupení v samostatném podniku, ale nepodařilo se ani docílit cvičení na zkouškách. Příčinou byla neúčast, nezájem a netečnost členstva.

Aby sbor mohl fungovat dle standardních kritérií, museli se dne 28. listopadu roku 1940 na shromáždění volit – sbormistr, jednatel a pokladník sboru. Hlavním sbormistrem byl zvolen Bohumil Kinkor, též ředitel kůru v Netolicích. Pokladníkem byla zvolena Božena Podlahová a jednatelé sboru byli: Josef Vlček (odborný učitel v Netolicích) a František Novotný (taktéž odborný učitel v Netolicích při místní Měšťanské škole).

Sbor čítal 22 členů, z toho bylo 10 pěvců a 12 pěvků. Zkoušky probíhaly v místnosti hostince pana B. Kinkora každé pondělí a čtvrtek od 20. hodin do 22. hodin. Tato doba byla vymezena takto, neboť členové sboru měli zpěv jako své hobby a tudíž chodili přes den do zaměstnání.

Zde nabízíme ukázkou ze zápisu zprávy jednatele sboru, ze dne 15. února 1949:

„Činnost sboru v letech 1947 – 1948 nebyla téměř žádná, neboť spolek neměl žádného sbormistra. 10. ledna 1947 bylo uděláno rozhodnutí pana Kinkora, že nemůže již nadále vykonávat funkci sbormistra a odchází z Netolic z důvodu přestěhování se do jiného bydliště. Poté byla podána žádost Okresnímu školnímu úřadu v Prachaticích a žádost POČ v Praze o podporu v záležitosti ustanovení (přidělení) místa učitelské síly s hudebním vzděláním.“

Během těchto 2 let byla činnost spolku na různých koncertech a vystoupení takováto:

25. 05. 1947 - oslava 63. narozenin prezidenta Edvarda Beneše – „Večer slovanských písní“ – večerem provázelo Jihočeské pěvecké komorní sdružení z Českých Budějovic

29. 06. 1947 - 60. úmrtí netolického rodáka Františka Gregory – v Písku uctění památky položením věnce na hrob

26. 07. 1947 - v sále Okresní záložny hospodářské – se uskutečnil „Večer českých Písní“, kde se zazpívali i hosté z Písku

31. 07. 1947 - starostovi spolku Dr. Malcovi (v den jeho 50. narozenin) byl udělen čestný diplom a bronzová medaile za více jak 25-letou záslužnou a obětavou činnost spolku. Medaile dostali také S. Michálková, „bratr“ B. Kinkor, K. Rokoš a Fr. Jelínek za záslužnou práci pro spolek po dobu celých 25-ti let.

Některá jména z evidenčních listů:

Čížková Anna

Honsa František (místopředseda)

Kainková Pavla

Kinkor Bohumil (sbormistr), ovládá: klavír, harmonium, housle, basu

Malý Josef (housle)

Malý Hynek

Michálková Františka (místopředsedkyně)

Mňouček Karel

Mügová Anna

Lácha Václav (dozorce účtů)

Rokoš Karel (jednatel, archivář), (housle)

MUDr. Malec Zdeněk (starosta, dirigent orchestru, místostarosta), (housle)

Malcová Vlasta (klavír)

Zimmerhanzlová Františka

Krause Stanislav

Malý Václav

Bárta Jaroslav, ...

Pokud se zájemci o sborové zpívání v tomto spolku chtěli zapsat, museli vyplnit tzv. „evidenční list“. Zde nabízíme přibližný vzor a potřebné náležitosti, které musel obsahovat. Z údajů se mohlo později vycházet, pokud bylo potřeba obsadit některého z členů do orchestrálního doprovodu, či se mohlo využít jeho znalostí a schopností.“

Evidenční listy jednotlivých členů spolku měly velikost formátu A5:

EVIDENČNÍ LIST

Jméno a příjmení:

Den, měsíc, rok narození:

Povolání:

Den a rok vstupu:

Členem jiných pěveckých spolků:

Členem jiných kulturních spolků:

Funkce ve spolku:

Které hudební nástroje ovládá:

Absolvování hudebních škol:

Pěvecké vyznamenání:

Význačné pěvecké podniky – účast:

Poznámky

Podpis

Nyní si ještě připomeňme, která událost zasáhla celý spolek Gregora. Jak už z názvu vyplývá, je tento spolek pojmenován po skladateli Františku Gregorovi. Ten však dne 11. února 1937 po 5. hodině ranní zemřel po dlouhé nemoci ve věku 69 let. Pohřeb a poslední rozloučení se uskutečnilo 13. února ve 14. hodin v kapli okresní nemocnice v Náchodě. Na skladatelovo přání byl zpopelněn v úterý 16. února 1937 v 11. hodin v krematoriu v Pardubicích.

8. TRAMPSKÁ HUDBA

Po 1. světové válce začala městská, převážně dělnická mládež po práci v sobotu odpoledne a v neděli utíkat do přírody. Důvodem těchto „útěků“ byla nejen romantická touha po volnosti a láska k přírodě, ale také sociální nejistota a měšťácký životní styl, který mladí odmítali. Chodili pěšky, plavili se na lodích, žili prostým kamarádkým životem. Tito trampové zakládali prosté chatové osady, aby měli kde přespat, a u táborových ohňů zpívali a hráli, zejména na kytaru. Jejich písně byly nejprve textovány na známé nápěvy z oblasti hudby taneční, ale i lidovek, kabaretů apod.

Nejstarší tramské písně z doby mezi oběma světovými válkami vycházely především ze soudobé taneční hudby. Vyznačují se notnou dávkou stylového konzervatismu, neboť největší důraz byl kladen hlavně na jejich zpěvnost a přizpůsobivost sborové reprodukci. Skladby osvědčených tramských písničkářů vycházely z bohaté zkušenosti kolektivního zpěvu u táborových ohňů. Autor písně byl také jejím prvním interpretem – uvádění nových písniček před domovskou osadou bylo prubířským kamenem, na němž si ověřoval působivost své novinky.

Obecným předpokladem tedy bylo, aby tramskou písničku mohl brzo zpívat sbor nesevčených hlasů. Pro sborovou interpretaci na osadách dosáhla největšího uznání jednoduchá, přehledně členěná melodie s výrazným refrénem.

Neméně důležitou součástí byl test vyjadřující romantické pocity mládeže inspirované „londonovskou“ dobrodružnou literaturou i němými (posléze i zvukovými) filmy s kovbojskou i další dobrodružnou tematikou.

K první generaci tramských písničkářů patří Jaroslav Mottl, Jan Kazda, Jaroslav Novák, Tony Hořínek. První tramská píseň, která byla vstupní písničkou do osady Ztracená naděje, se jmenovala „V září červánků“ a slova J. Mottla se v ní zpívala na melodii Piskáčkovy skladby „Rej duchů“. Ale již tehdy měla tramská píseň své autory i mezi profesionálními skladateli. Patřili k nim Jiří Voldán, Sláva Mach a Bedřich Nikodém. Autoři tramských písní přešli později ke komponování zábavné hudby.

Náměty těchto písní byly především lyrické, některé navazují námětově na dělnickou a pokrokovou píseň. Zpočátku byly zapisovány a rozšiřovány výhradně formou rukopisných zpěvníků, později byly tištěny. Brzy se utvořily také soubory,

které tramskou píseň interpretovaly i koncertně. Nejpopulárnější z nich byly „Camp Moys – song“, klub „Settlerů“ a „Pražské pěvecké sexteto“ neboli „Ztracenkáři“. Ti byli později v Osvobozeném divadle vokálním protějškem Ježkova jazzového orchestru.

V 60. letech došlo k oživení tramského hnutí a tím i ke vzniku nových písní. Obliba tramské písně trvá dodnes, i když má velkou konkurenci ve folku. Jedním silným „soupeřem“ byl i neméně známý Tony Hořínek, kterého si trochu přiblížíme.

8.1 Ing. Antonín Hořínek – „Tony“

Tento ne velmi známý tramský písničkář se narodil 13. ledna 1911 v Netolicích. Po absolvování studia na gymnáziu a průmyslové školy strojnické vystudoval i vysokou školu obchodní. Již na průmyslovce řídil tramský pěvecký klub a složil i svou první písničku „Někdy však přece jen“ (vznikla roku 1928). S textem mu tehdy pomohl Bohuslav Munzar.

Poté zpíval v tramském sboru a v roce 1930 založil vlastní tramský sbor „Hořínkova parta“. Teoretický základ pro aranže mu dal jeho dobrý kamarád Eduard Ingriš. Díky tomu Hořínkova parta již od počátku hrála a zpívala podle not písně v Tonyho úpravách, brzy nahrávala na desky a byla i častým hostem tehdejšího Radiojournalu.

V roce 1932 se stala šlágrelem jeho píseň „*Umřel nám kamarád*“ a vzápětí po ní i „Anita“. Tu autor zpíval - dle svědectví Boba Hurikána - poprvé v baru U Troníčků na osadě Lousiana a během dvou let dosáhla jedenácti vydání. Mimo jiné ji nahrály i orchestry R. A. Dvorského a H. Hardena. Tony složil a otextoval přes 150, převážně tramských písní, z nichž mnohé se staly evergreeny - Aljaška, Pán sedmi moří, Řeka nás volá, Přijď na chvíli, A to je ta hvězda, Cesta domů, Tuláku chudý či Stříbrná hvězda. Při skládání písní spolupracoval nejen s Eduardem Ingrišem ale i s Jendou Kordou, Leopoldem Korbařem a Daisy Jelenovou. Po vojně založil novou partu (tři mužské a tři ženské hlasy), která se společně představila v Hořínkově a Smejkalově rozhlasové hře „Lod“, která vyplula v pátek“ v režii Z. Knittla.

Málokdo dnes ví, že nebyl Tonyho a jeho spolupráce s Leopoldem Korbařem a Slávkem Ostreží, nenavázal by Panton po „budovatelských“ 50. letech

na prvorepublikové soukromé vydavatele a nakladatele trampských písní. Díky němu vyšlo v Pantonu v letech 1965 - 1988 celkem 17 sborníků zvaných "trampská romance" a jejich vydávání ukončilo až Tonyho smrtí. Tony měl hlavní podíl i na trampském pořadu se stejným názvem "Trampská romance". Po premiéře v roce 1966 v pražské Lucerně s tímto pořadem absolvoval na šedesát vystoupení po celé republice.

V letech 1969-1975 se Tony jako producent Pantonu zasloužil o vydání celkem 3 LP "Trampská romance" a LP "40 let s trampskou písničkou" na nichž postupně představil klasické trampské písně v podání souborů Westmeni, Červánek, Setleři, Inkognito kvartet, Rackové, Jeseteři a Krajánci. Díky jeho osobnímu nasazení se tak i v časech "normalizace" po roce 1968 objevily na LP písně zapovězeného "pravičáka" Boba Hurikána a "podvratného emigranta" Eduarda Ingriše.

Na rozdíl od Tonyho producenti Supraphonu Zbyněk Mácha (trojalbum "Trampské písně 1920 - 1960" vydané v roce 1968) a Ronald Kraus (dvojalbum "S kytarou po velké řece" vydané v roce 1985) prostě některé " nevhodné" autory "neznali". Z. Mácha "neznal" nejen Boba Hurikána a Eduarda Ingriše, ale ani Tony Hořínka. Ronald Kraus mezi 40 písní svého výběru zařadil po jedné od Boba Hurikána a Tonyho Hořínka ale pro Eduarda Ingriše mu místo zřejmě "nezbylo".

Tony zůstal kamarádství z mládí věrný a připomněl mladým lidem Eduarda Ingriše i uprostřed "normalizace" tím, že "propašoval" do 6. čísla V. ročníku časopisu Stezka v roce 1975 o něm dvoustranu pod názvem "Na balzovém voru přes Pacifik". Tony zůstal trampem i v důchodu, který po většinu roku , až do své smrti v trávil na své trampské chajdě v Liboháji u Chotěboře.

Hořínkovou zásluhou vyšlo v nakladatelství Panton v letech 1965 – 1988 sedmnáct sborníků nazvaných „Trampská romance“. Měl také hlavní podíl na trampském pořadu se stejným názvem, který měl premiéru v roce 1966 v Lucerně. S tímto pořadem absolvoval na 60 vystoupení po celé republice. Složil či otextoval zhruba 150 písní, z nichž si připomeneme např. „Umřel nám kamarád“, „Anita“, „Cesta domů“, „Udělej mi křížek, maminko“ ...

8.2 Netolická kapela Ztuha

Jako jedna z mála kapel, které se v Netolicích „urodily“, byla i country kapela **Ztuha**. Možná tento název bude někomu povědomý, nebo někdo z vás mohl slyšet pár písní ve stylu country v podání této kapely. Pokud bychom chtěli hledat začátky působení Ztuhy, musíme začít před

třiadvaceti lety, tedy v roce 1982, kdy kapela začala pomalu vznikat a rozrůstat se o další členy. První sestava kapely vznikla na samotě u Mullerů v katastru obce Netolice v roce 1892. V již následujícím roce postoupila do krajského kola „Porty“ a v roce 1989 se jako soutěžící poprvé dostala do finále tohoto legendárního folkového festivalu v Plzni.

Ztuha se účastnila celé řady dalších festivalů, přesto typickým prostředím pro ni zůstalo poklidné hraní u ohně nebo v restauraci.

V roce 1990 odešel z kapely Petr Paukner – v tomto případě již bez možnosti návratu, neboť náhle zemřel. Od té doby se kapela Ztuha začala dostávat do „krize“, která vyvrcholila v roce 1994 útlumem činnosti. Avšak v roce 1997, kdy kapela slavila patnácté výročí svého vzniku, začala opět „ožívat“.

Přibližme si rok 2002, kdy Ztuha slavila v sobotu 12. října své dvacetileté výročí od svého založení. Vystoupila v netolickém kulturním domě a jistě to byl skvělý zážitek nejen pro členy samotné, ale hlavně pro místní obecnost. O úvodní slovo se postaral pan starosta Oldřich Petrášek. Ztuze přijelo popřát i mnoho jejích kamarádů z hudebního světa. Sál Kulturního domu byl zaplněn příznivci, skupiny hrály k poslechu i k tanci. Přítomní se také dozvěděli o průběhu dvacetileté činnosti souboru. Se skupinou si naposledy zazpívala odcházející Jana Houdková, kterou nahradila nová mladá tvář Michala Králová z Týna nad Vltavou.

Jádrem repertoáru kapely je bluegrass v jeho volnější podobě. Ztuha však pala i z jiných žánrů (svého času hrála dokonce i Šumaře Bártu), čímž položila základ nové ryze české modifikaci bluegrassu – tzv. Budvargrassu).

Poslední sestava hudební skupiny Ztuha byla: Jan Kuliš (kontrabas, baskytara, kytara, zpěv), Pavel Talíř (kytara, zpěv), Josef Pospíšilík (mandolína, zpěv), Jan Srbený (kontrabas, baskytara), Luboš Marek (housle, zpěv) a Michala Králová (kytara, zpěv).

S posledním dnem starého tisíciletí ukončila činnost stará kapela Ztuhy. Po jejím zrušení s částí skupiny „Grassband“ vznikla nová sestava kapely.

8. DECHOVÁ HUDBA

8.1 Dechová kapela Netolička

Název kapely Netolička, jak již je na první pohled vidět, je odvozen od názvu města Netolice. Odtud totiž převážná většina členů této kapely pochází. Vše začalo roku 1954, kdy se sešlo pár mladých nadšených muzikantů z Netolic a okolí a založili kapelu – Netolička. Z počátku se kapele říkávalo pouze „Mladí Babouci“ (název z kapely „Babouci“ – němčická kapela, která vznikla o nějakou dobu dříve. Vesnice Němčice leží pár kilometrů od Netolic.).

Prvním kapelníkem Netoličky byl Stanislav Rožboud z Němčic. Dalšími členy byli: Karel Bolech a J. Vačkář – klarinetisté, na křídlovku hráli – Jan Burda a Jaroslav Hrubeš, na baskřídlovku hrál Jan Hrubeš, zpěváci byli – Jan Hrubeš a J. Vačkář.

Po devíti letech svého působení začala tato kapela nahrávat v Jihočeském rozhlasu a podnikat cesty do zahraničí. Hrálo se bez zesilovací aparatury jen na dechové nástroje a zpěváci zpívali bez mikrofonů, prostě jen tak, jak uměli. Při dnešní technické vybavenosti musíme uznat, že to tehdy bývalo opravdu obtížné. Netolička tehdy navštívila ohledně koncertování mnoho zahraničních zemí, jako např. Francii, Rakousko, Belgii, Německo a další země, kde měla velké úspěchy a při svých vystoupeních sklízela nemalé ovace. Repertoár této kapely byl velmi bohatý, neboť kapela hrála převážně skladby Karla Vacka a Jaromíra Vejvody – dvou nejznámějších skladatelů dechové hudby.

I mezi ostatními kapelami byla Netolička pojmem. Zvláště na některé sehrané dvojice se vzpomíná dodnes. Např. klarinetisté Bolech a Vačkář, křídlovkáři Burda a Hrubeš, tenory Jan Hrubeš a Vačkář. Později dostala Netolička nabídku, stát se jakousi studiovou kapelou Jihočeského rozhlasu. Kapela sice nabídku nepřijala, ale přesto natočila pro rozhlasové vysílání řadu skladeb. Bylo jich více než 90. Samozřejmě některé z nich natočili později jinou technikou a v jiné úpravě i další kapely, ale některé se dochovaly v původní podobě až dodnes. A mimo to je můžete slyšet ve vysílání českobudějovického rádia. Jednou z nich je i orchestrální skladba „Vesele, jen vesele“.

V prvním desetiletí svého trvání hrála Netolička skladby známých autorů, jako byli např.: Karel Vacek, Jaromír Vejvoda, Žváček, Poncar, Hotový, Valdauf, Smolík a další. V pozdějších letech, kdy kapelu začal více využívat rozhlas, přechází na zpěvnější

skladby jihočeských autorů – L. Kubeše, P. Doška, A. Kubaty, Posejpala nebo plzeňského skladatele Václava Hájka, ale vybírá si i zpěvnější kusy ze starého repertoáru.

V té době se objevily na veřejnosti dva krajní názory na dechovku. Takoví ti praví „fajnšmekři“ a muzikanti chtěli dechovku bez zpěvu, aby mohli vychutnat krásu instrumentace jednotlivých nástrojů, ale obyčejní posluchači chtěli raději dechovku zpívanou, aby si mohli také zazpívat. A to také zvítězilo a většina skladeb byla zpívaných.

V roce 1963 došlo ke změně kapelníka. Novým kapelníkem se stal Václav Čížek. V té době přestává Netolička hrát v původním obsazení a zpívat jako Babouci a angažuje své první zpěváky. Byli to Stanislav a Jana Veselých z Vodňan. V té době se stalo oblíbené upravovat lidové písně. Velkou řadu skladeb upravil Ladislav Kubeš a tyto skladby jsou známé dodnes.

Dne 1. Května 1975 se kapelnictví ujímá Karel Vochozka. V té době to nebyla pro muzikanty jednoduchá léta, protože na vesnicích se začalo se slučováním JZD do velkých celků a tím pádem ubyla spousta her. Slučovaly se také obce, rušily se také poutě na vesnicích a příležitosti, kde se mohla kapela předvést a zahrát si, bylo stále méně. A to byl také jeden z důvodů, proč se Netolička „vrhla“ na koncertování. Začala působit na různých soutěžích, ať už okresních nebo krajských. Ani „Zlatou křídlovku“ – jako nejpopulárnější soutěž malých dechovek, si nenechala Netolička ujít. I tam se umísťovala na prvních místech v okrese, v kraji a dokonce v letech 1976 – 1978 se probojovala až do celostátního finále. Soutěž to byla sice krásná, ale ne příliš regulérní, protože v některých kapelách hrálo plno profesionálních muzikantů a konzervatoristů. A taková poctivá jihočeská dechovka neměla moc šancí na úspěch, protože se na této soutěži hrály většinou koncertní skladby. A tak Netolička na „Zlatou křídlovku“ zanevřela, ale koncertovala dále a natáčela v Jihočeském rozhlase. Jako umělečtí poradci s ní spolupracovali muzikanti, např. pan Benda nebo Áda Kubata. V roce 1989 uspořádala Netolička u příležitosti 35 let svého trvání velký koncert v Kulturním domě v Netolicích.

V Netoličce se vystřídala celá řada muzikantů. Například u klarinetů to byli Josef Nosek, Václav Švec, Josef Bolech, Jan Vačkář, Václav Kopecký, Václav Veselý, Luděk Petráš nebo pan Šimeček. Ti, co hráli na křídlovku, byli pánové Novák a Tesař, František Burda a Jiří Prajer. Tenoristé – Jaroslav Vačkář, Jaroslav Salcer a Václav Borovka, z trumpetistů – Jaroslav Nisel, Josef Bican, Jan Jakeš, Jaroslav Hruběš.

Baskřídlovky – Jan Srbený, František Petrák a Jan Hrubeš. Bas zpívali – Stanislav Rožboud, Václav Muller, František Šesták, Jaroslav Bezpalec a Zdeněk Novák. Na buben hráli Jakub Čížek, Jan Schwarz, Zdeněk Švec.

U Netoličky se vystřídala i spousta zpěváků. V Jihočeském rozhlasu jsou nahrané skladby, které s Netoličkou nazpívali: Marcela Vlasatá, Luděk Kunžvart a Marie Jeřábková, Ludvík Petr a Marie Svobodová, Karel Tříška a Eva Karasová nebo Jan Hnetila a Hana Hřebíková (Trněná).

V roce 1993 se členové Netoličky domluvili, že na nějaký čas své účinkování přeruší, ale bohužel se kapela již nikdy nesešla a nevystupovala. Na její tradici později navázala „**MALÁ NETOLIČKA**“, která vznikla z bývalých žáků Lidové školy umění v Netolicích, kteří o spolupráci požádali bývalé zpěváky Netoličky – Jana Hnetilu a Hanu Trněnou. Jako kapelník byl dřívější ředitel této Lidové školy umění – pan Jan Nováček.

Tato Malá Netolička vystupovala nejen na různých akcích v Netolicích a okolí, ale muzikanti hráli i na celostátní zemědělské výstavě „Země živitelka“. V roce 2003 se Malá Netolička rozdělila na dvě kapely, které účinkují na plesech, tanečních zábavách a dalších kulturních akcích. Jedna kapela vystupuje pod názvem Malá Netolička a druhá převzala název původní Netoličky.

I když někteří mladí nejsou zrovna velcí „fanoušci“ dechové hudby, ještě se najde řada těch, kteří si tuto hudbu rádi zahrají a možná se najdou i ti, co si takovouto hudbu rádi poslechnou, či zatančí si na ní ať už na plese nebo na tanečních. A to je jistě dobře, protože i lidé jsou různí a každému se líbí něco jiného.

9.2 Babouci

V Němčicích, v srdci Netolicka, působil v šedesátých letech 19. století řídící učitel Jan Votava, který si přivydělával učením hudbě na dechové nástroje. Učil dobře. Někteří jeho žáci našli pak uplatnění u vojenských kapel nebo jako známí cirkusoví hudebníci, které jejich umění vedlo daleko do světa. Jako mnozí jiní jihočeští vystěhovalci i Jan Votava opustil svůj milovaný, ale chudý kraj a odjel do Ameriky, kde doufal nalézt lepší obživu.. Zanechal tu svou dechovou „tureckou“ muziku, které se v roce 1868 ujal jeho nejlepší žák Josef Prener, němčický rodák. Protože Josefovi se říkalo Jouzík, dal své kapele jméno Jouzíci.

Byla to takzvaná "panská" muzika - proti dosavadním muzikám "selským" (dudáckým) nebo "štrajchovým" měla toto složení: Es klarinet, B klarinet, B tenor, I. a II. Es trumpety a bas F. Prener sám hrál Es klarinet (lidově zvaný "krátký"). Novinkou jeho kapely bylo, že se hrálo z notových partů, neimprovizovaně, z paměti. Hráli v ní zkušení muzikanti z Netolicka a její obliba v širokém okolí byla veliká.

Krátce po založení kapely Jouzíků do ní přišli vynikající hudebníci bratři Matěj a Matouš Baboučkové z Dubného, po chalupě "Babouci", kteří se právě vrátili z vojny. Ani se u Prenera neohráli a už v roce 1875 si založili kapelu vlastní, která Jouzíky zcela nahradila a stala se jejich přímou pokračovatelkou. Lidé té kapele už tenkrát začali říkat **BABOUCI**. Protože Baboučci byli opravdu vyhlášenými muzikanty, získali brzy posilu v stejně dobrých hudebnících Janu Novotném a Kašparu Cihlářovi z Němčic a pak z okolí i hudebníky další. Hrálo jich nejprve sedm a později jedenáct.

Hrávali většinou u vesnických tancovaček. Protože se k tanci neplatilo vstupné a protože ani muzikanti nebyli placeni, býval tu takový zvyk, že hudebníci uprostřed hry přestali a "zastavili" na některém z tančících, který musel nějaký ten peníz položit na talíř. Pak se teprve zase hrálo a tancovalo.

Jak už to u vesnických kapel bývalo, ne všichni muzikanti hráli s Babouky pravidelně, a to hře jistě neprospívalo. Protože Baboučci měli zájem na dobrém jménu své muziky, rozhlíželi se po stálém "obsazu" - jak se říkalo. Sehnali jej - o nabídky pro takovou kapelu nebyla nouze. A kvalita Babouků zase stoupla, takže se v kraji obecně říkalo, že kdo hraje s Babouky, platí za "pocitivého muzikanta". Skoro dvě desítky let

Jak Babouci hráli ve stálém obsazení, ale protože i muzikanti stárnou a pak "přicházejí novou do nebe", tak se v roce 1894 objevují v kapele noví, mladí hráči. Přišel například výborný křídlovák Matěj Krejčí ze Včelné, Josef Moučka z Čakovce a na přelomu století i František Lajer z Habří, který se do Dubného přičlenil.

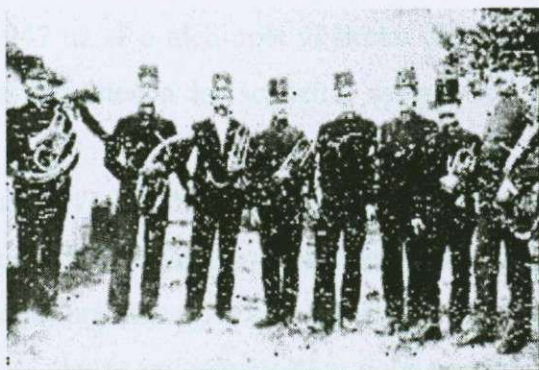
Nejvíce "babouckých" muzikantů bylo tehdy zedníků a zemědělců. Oblečení bylo ke hře už tenkrát všichni stejně, později nosili i ony vojenské čepice, jak je známe z Alšových obrázků vesnických muzikantů. Kolem roku 1900 opustil kapelu její zakladatel Matěj Babouček a další dva hráči a na jejich místa přišli synové Matěje Baboučka Jan a Vojtěch a nadaný hráč na Es trumpetu Josef Placer z Čakova. I když tu byly další změny a došlo i ke generační výměně v kapele - a to nejednou - styl "baboucké" muziky, ladění a instrumentace se neměnily. Babouky - když někde hráli - nebylo třeba ani představovat, každý je na dálku už poznal. Tak je tomu i do dnešních dnů.

"Babouckou" tradicí bylo, že hráli a zpívali především lidové písně a skladby z jižních Čech, že neměli sólové zpěváky, ale že všichni muzikanti nejen hráli, ale i zpívali. Jednotlivé sloky písní střídala (a dodnes tomu tak je) sóla nástrojů - po první sloce si daly sólo klarinety, po druhé křídlovky a po třetí pak tenory. A lidé v sále zpívali s nimi. I dnes, když Babouci přijímají nové členy do hry, dbají, aby každý nejen mistrně ovládal svůj nástroj, ale aby uměl i zpívat.

Když vám spustí třeba takového Kubatu nebo Zbudovský valčík, jako byste opravdu šli po hrázích blatských rybníků, kolem Soudného potoka až tam někam k baště Vomáče - a jako byste si podali ruce s některou z těch postav Klostermannova románu Mlhy na Blatech... a zdá se vám, že tu někde musíte teď potkat samotného Kubatu či zaslechnout slova upřímné lásky Vojty Hříbka a Apolenky Potužákové.

Zbudovská krajina tu stále vydává svědectví své poezie a tajemnosti, jíž rozumí jen citlivá duše pozvaná do krásného snění melodií křídlovek a tenorů.

Protože se muzika Babouků líbila, zanedlouho stěží stačila splnit všechna pozvání. A když pak někde hráli o posvícení, o svatbě, masopustě či o pěkné hodině, nebylo prý v hospodě ani kam si

sednout, ani pro báby na "soudné lavici" místo nezbylo. Babouci však neuměli jen pěkně hrát a zpívat, oni také dovedli s sebou přinést pohodu, dovedli pobavit.

Staří ještě vzpomínali, jak si třeba všichni udělali z kapesníku uši, jak hráli pod stolem anebo se při hře rozešli mezi tančící, i na balkón vyšli - a na "kruchtě" zbyl jen sám bubeník. Jejich jméno bylo brzy známo i za hranicemi jižních Čech. Tak v roce 1927 p^ošla za nimi do Dubného známá herečka Marie Svobodová (která pak ke konci života hrála v Jihočeském divadle v Č. Budějovicích) a pozvala Babouky do Prahy hrát na staročeské svatbě. Družbou byl tenkrát proslavený tlampač a zpěvák Jan Hakl - Slavíček z Kvítkovic.

Výrazným datem v životě a práci Babouků byl rok 1935. Tehdy se po Baboučcích stal kapelníkem zedník a muzikant celou duší Jan Ferebauer z Dubného, zvaný "Šmajda", který babouckou kapelu řídil až do roku 1962. Dovedl si přitáhnout nejlepší muzikanty - Es klarinetistu Jakuba Španingera z Dubného, Víta Postla ze Stupného, a z rodu Baboučků Janova syna Václava a po válce i Vojtěchova syna - také Václava - a tak zase Babouci omládli muzikantskou krví dalších Baboučků. V té době se objevují i další jména - Jan i Josef Moučků z Čakova, Stanislav Vojta, Josef Našinec a pak i Bárta, František Pach (Es trumpet), Stanislav Borovka z Nové Vsi u Brloha (bas) a jeho jmenovec z Českých Budějovic (klarinet), Josef Šabatka

Za okupace byly venkovské bály zakázány. Koncerty pro udržení nálady lidí ale přece jen povolovali. Babouci jezdili hrát po vsích, chodívalo se samozřejmě po "svých" nebo se jezdilo na kole za každého počasí...

Doba nacistické okupace skončila a lidé se probudili ze zlého snu a z ještě horší skutečnosti. Už se zase smělo žít, radovat se a tančit, a tak Babouci začali zas hrát k potěšení a zábavě těch, kteří ta zlá léta přežili. V roce 1947 už se o nich opět ví široko daleko, jsou

zváni k tancovačkám, hraní při zakládání družstev a ke schůzím, na posvícení, k masopustům ...

Na svatou Kateřinu toho roku 1947 (Kateřina, to je den takového "muzikantského handlu", přestupního termínu, řekli bychom dnes) vystřídal Vojtěcha Baboučka třiatdvacetiletý všestranný muzikant, hráč tenoru Václav Rožboud z Němčic, který se nakonec stal kapelníkem Babouků ... Jenže my jsme ještě u doby kapelníčení

Jana Ferebauera. Tankrát se Babouci stali členy ZK ROH Čs. rozhlasu v Českých Budějovicích, pak přešli pod českobudějovický Městský dům kultury, aby nakonec našli domovskou střechu v ZK ROH Jihočeských papíren v Českých Budějovicích.

V době členství Babouků v ZK ROH rozhlasu začala doba jejich účinkování ve vysílání rozhlasu z Českých Budějovic i z Prahy: pro tehdejší programové potřeby se natáčely především jejich instrumentální skladby, nezpívané. Celá řada skladatelů a upravovatelů tu pro Babouky pracovala - J. Nováček, J. Drobílek, J. Beneda, Kubešové. Rozhlasový hudební redaktor Miroslav Vaverka si pochvaloval, že Babouci, to je opravdu třída, dá se s nimi dobře pracovat a jsou spolehliví...

Však i ty letité už nahrávky - například Jarní květy, Kytíčka vzpomínek, V zeleném háji, patří mezi nestárnoucí zvukové snímky. Důkazem toho jsou i dopisy, které na adresu Babouků i rozhlasu chodily a chodí:

"...Pokaždé, když v rádiu hrají Babouci, zpíváme sborově s nimi, protože jejich písničky známe už skoro z paměti..." (J. Stejskal, Mýto u Rokycan)

"Velice rádi vás posloucháme a to jak v rozhlase, tak na zábavách, na výstavišti i v českobudějovickém Háječku. Rádi bychom vám proto dnes za všechny hezké písničky, za milé chvíle při vaší muzice poděkovali. Zasloužíte si náš dík i uznání za to, že šíříte mezi lidmi dobrou pohodu, za to, že úspěšně pokračujete ve stoleté tradici Babouků a ožívujete ty překrásné lidové písně, které máme tolik rádi... Přejeme vám, aby vám to pořád stejně pěkně hrálo, jako teď, abyste byli vždycky dobrá parta a těšíme se na vaše nové melodie..." (Pracovníci tužkárný KIN v Č. Budějovicích).

To už Babouky znala i Praha, protože se zde představili v Lucerně spolu s dechovkou Mugrauerů z Křenovic.

Nejnovější historie

V roce 1968, v roce stého výročí nepřetržité existence Babouků, byl do jejich čela postaven dosavadní hráč tenoru Václav Rožboud z Němčic. Hrál původně u vojenské kapely v Českých Budějovicích. Pocházel ze staré muzikantské rodiny: děda sloužil v kapele rakouské armády v Itálii, otec také hrál ve vojenské muzice císaře pána - a Václavovi oba synové Milan a Václav jsou rovněž muzikanti...

"Tady u nás je muzika v lidech zakořeněna, dědí se z pokolení na pokolení. Vyvaly tu celé muzikantské vesnice..." (vzpomínal Václav Rožboud).

Kapela si stále udržovala svůj sobitý styl a vracela se k tradičním píváním kousků přesto, že tu docházelo jako u všech muzik - k odchodům a příchodům nových hráčů. Objevovала se tu ména Františka Mikeše, Milouše Stropka, Ladislava Lippa, Františka Herdy, Zdeňka

Čabourka, Stanislava Vojty, Eduarda Lehečky, Josefa Šafáře, Františka Babického (ČB) a Jaroslava Nuska, bratří Kučerů (Prachatice), Františka Matouška (ČB) a jiných a jiných. Babouci hráli a hrají tradičně v obsazení jedenácti hudebníků - mají však některé nástroje zdvojené, aby byla záloha za ty, kteří v den hry mají povinnosti v zaměstnání, vždyť Babouci mají těch volných večerů velmi málo. A jako dříve, i dnes hrají na nálezech, poutích i posvíceních, na svatbách i na koncertech, příležitostně je můžeme vidět i na pohřbech. V Budějovicích také, když se pořádá na závěr plesové sezóny muzikantský bál, nemohou písničky Babouků chybět.

"Na způsobu vaší kapely mne nejvíce zaujalo právě to, že hrajete právě tak, jak se hrávalo dřív. Ten starodávný způsob hry je pro posluchačův sluch velmi působivý. Rozradostňuje, dojíká, utěšuje. A je-li člověk dlouhodobě nemocen, jako je tomu u mne, je takový poslech dvojnásob účinný, přináší mi alespoň na chvíli odpoutání se od fyzických útrap, pomáhá nemyslet na bolest, i když jsou dny a chvíle, které nejsou takřka k vydržení. Opravdu zvláštní pohoda, vzácná a dnes už jen zřídka prožívaná... Je poměrně značný počet dechových hudeb, které má člověk možnost slyšet. Ale jen poskrovnu je těch, jež zcela zaujmou. To jsou ty, v jejichž tónech není ona řemeslná rutina i oficiální strohost až přímo studenost... Zaujmou ty, v jejichž podání lze neomylně poznat a cítit uměleckou přirozenost, opravdovost a láskyplně horoucí srdce..." (M. Šebele, Brno)

Babouky znají nejen účastníci jejich her, posluchači jejich koncertů a písniček, ať už na pódiu či v rozhlase nebo v televizi. Silvestrovský pořad roku 1979 "Na pískecké silnici" se tolik líbil, že jej Československá televize několikrát opakovala. Babouky jste mohli vidět a slyšet už v roce 1968 v cyklu "Na slovíčko, občané", i v televizním pořadu

o Strakonících. Už od samého počátku pořádání známých výstav Země živitelka v Českých Budějovicích se dosud žádný ročník výstavy bez Babouků neobešel. V Pivovarské zahradě, kde vystupují, se vždycky shromažďují jejich příznivci už dlouho před tím, než dojde na Babouky řada.

"Pracuji již 24 roků v ČSAD Počátky jako řidič autobusu... Zavítali jsme na Zemi živitelku do Pivovarské zahrady a společně sledovali vystoupení dechovek. Náš obdiv si získala nejstarší jihočeská dechovka Babouci. Jejich způsob hry a šumavské písničky z nich dělají jedinečný a neopakovatelný soubor. Sóla, která hráli na křídlovky kapelník Rožboud se svým synem, to je muzikantská báseň" (J.Šindelář, Počátky).

Bohatá je zájezdová činnost Babouků. Veliký kus Čech i Moravy zná jejich zelené vesty s nášivkou pavouka a jejich hru. Lidé se těší na jejich vystoupení; nejvíce asi v Kališti u Horních Dubenek na Jihlavsku. Tady totiž byl v roce 1986 založen první "Klub Babouků". I klubové razítko na to mají. Jihočeskou dechovku přinesli do Kaliště někdy v padesátých letech „křenovičtí Mugraueři“. Hostovaly tu i jiné naše dechové soubory, ale teprve Babouci se tu tolik zalíbili, že sem byli pravidelně zváni... Když přijeli Babouci do Kaliště - domácí lidé tu své obci říkali Baboukov - to se tu sejdou snad všichni z obce i z širokého okolí, že kulturní dům nestačí. Prvními propagátory Babouků byli Josef Půlkráb a Jan Novotný. A když byl založen Klub, předsedkyní se stala vedoucí pohostinství Anička Družkovská a tajemníky Josef Půlkráb a Jaroslav Hájek. Ti také organizují (již bohužel bez J. Půlkrába) různé zájezdy do míst, kde Babouci hrají, a starají se, aby i batelovští, mrákotínští, pelhřimovští i ti z Horní Cerekve, ale i ze Slavonic u Jarošova nebyli o muziku Babouků ošizeni. A tak odtud slyšíme:

"Když Babouci hrajou, jako by mě kdosi milý hladil. Jejich muzika sbližuje lidi... a dělá je schopnější vnímat dobré stránky života a hlavně chtít něco pro život udělat ..."

Ale Babouky znají už i za hranicemi naší vlasti - několikrát hráli na dnech družby v bývalé NDR, v roce 1967 účinkovali v Belgii na Mezinárodním festivalu dechovek v Knoke v pořadu zvaném „Karusel“ - a hráli samozřejmě prim. Pořad natáčela belgická televize a zájezd se musel nakonec oslavit malým koncertem na československém velvyslanectví v Bruselu. A v Rakousku na bále, kde hráli, jeden invalida byl jejich hrou tak stržen, že celou noc na naše melodie tancoval o berli a moc prý litoval, když byl konec. Bylo půl páté ráno. Jenže už před osmou naše Babouky

budili, že dole v sále je plno lidí a že už chtějí zase hrát. Tak se hrálo a navázalo se hezké přátelství s jednou „štajeráckou“ dechovkou ...

Několik bývalých babouckých jmen

Babouček Vojtěch	baryton
Babouček Václav	baryton
Babouček Václav	bastrumpeta
Bárta Josef	Es trumpeta
Beránek František	II. křídlovka
Borovka Stanislav (Č. B)	B klarinet
Brůžek Karel	bicí
Ferebauer Jan	B klarinet
Herda František	Es klarinet
Chmelík František	bastrumpeta
Jáchym František	baryton
Kabourek Zdeněk	B klarinet
Kapoun Jindřich	bicí
Kantor František	Es trumpeta
Lehečka Eduard	Es trumpeta
Lipp Zdeněk	baryton
Matoušek František	B klarinet

Mikeš František	I. křídlovka
Moučka Josef	II. křídlovka
Nusko Jaroslav	I. křídlovka
Našinec Josef	II. křídlovka
Postl Vít	bas
Růžička Tomáš	bastrumpeta
Stropek Milouš	II. křídlovka
Sabatka Josef	Es klarinet
Šafář Josef	Es trumpeta
Spaninger Jakub	Es klarinet
Vicány Miroslav	bastrumpeta
Vojta Stanislav	Es trumpeta
Vrzák Emil	II. křídlovka
Zišťák František	bicí
Borovka Stanislav (N. Ves)	bas
Švarc Jan	bicí
Pach František	Es trumpeta
Babický František	II. křídlovka
Kučera Václav	B klarinet
Kučera Milan	Es trumpeta
Lofler Jan	B klarinet
Rožboud Václav st.	tenor (kapelník)
Rožboud Václav ml.	baryton
Rožboud Stanislav st.	heligón

10. ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo přiblížit hudební historii města Netolice a také podat jakýsi „ucelený“ obraz hudebního života v tomto městě. Musíme také doplnit, že bylo nejdříve nutno seznámit čtenáře s různými hudebními žánry a styly, které se vyskytují v dané oblasti.

Myslím si, že jsem tento cíl práce splnila. Vypracovala jsem ucelený souhrn všech hudebních činností a aktivit, které se v okolí Netolicka provozují. Trochu téma svádělo rozepisovat se v jednotlivých oblastech a rozšířit okruh sledované oblasti (Prachatice, Vodňany, Písek, české Budějovice), ale naštěstí jsem se takovýchto chyb vyvarovala. Je ale pravda, že tyto zmiňované regiony mají větší výskyt hudebních skladatelů, spolků, sborů a veškeré historie vůbec. Já jsem si ovšem dala za úkol nezasahovat do okruhu jiných bližších měst, ale pouze do oblastí vzdálených do 10 km.

Nedostatkem diplomové práce, který shledávám a kriticky přiznávám, je nečíslování stran u příloh. Má to ale určité opodstatnění. Fotografie a dokumentace je zapůjčená z originálů, proto nebylo možné tyto strany jakkoli dále upravovat. Snad ještě jedna výtku by mohla k mé práci být – a to ta, že jsem v úvodních kapitolách velmi podrobně rozpracovávala témata daných kapitol. Není to ovšem zásadní chyba, nebo se alespoň tak domnívám.

Sdružení přátel pěveckého sboru Netoličtí vrabčáci

Vás srdečně zve na

KONCERT

K 30. VÝROČÍ DĚTSKÉHO PĚVECKÉHO SBORU NETOLICE

Účinkují: Netoličtí vrabčáci
Divčí komorní sbor Netolice
dvousetletné těleso bývalých zpěváků

Kratochvíle

Sobota 19. června 1999

19 hodin

Vstupné dobrovolné

Odjezd autobusem v 18,40 hod. z netolického náměstí

1. část koncertu proběhne současně ve Zlatém sále a v zámecké kapli P. Marie, kde střídavě vystoupí Netoličtí vrabčáci a Divčí komorní sbor
2. část koncertu se bude konat v zámecké zahradě, účinkovat budou všichni zpěváci

STANOVY
zpěvického spolku

v městě

NETOLICÍCH.

V Praze, 1862.

Národní kněhtiskárna: I. L. Kober.

NOSITEL ŘADU PRÁCE
GRAMOFONOVÉ DESKY A HUDEBNÍ VYDAVATELSTVÍ, NÁRODNÍ PODNIK

UDÍLÍ

ALOISU SÁRAUEROVI

CENU ZA DLOUHOLETOU VÝZNAMNOU SPOLUPRÁCI NA PEDAGOGICKÉM ÚSEKU,
JMENOVITĚ ZA CYKLY KLAVÍRNÍCH SKLADEB PRO MLÁDEŽ
OD RÁNA DO VEČERA A SEDM MALÝCH KÓUSKŮ
VYDANÉ V R. 1971 PŘI PŘÍLEŽITOSTI SKLADATELOVÝCH 70. NAROZENIN

ŠÉFREDAKTOR

Hartman
PODNIKOVÝ ŘEDITEL N.P. SUPRAPHON

Škola by se chtěla pyšnit jménem rodáka města

■ GABRIELA KALÍŠKOVÁ

Netolice – S návrhem na změnu názvu přišla základní umělecká škola. "V Netolicích se narodil významný hudební skladatel Alois Sarauer. Chtěli bychom, aby naše škola měla v názvu jméno právě tohoto rodáka, na kterého bychom neměli rozhodně zapomenout," informoval ředitel ZUŠ Václav Kazda.

Doplnil, že Alois Sarauer byl zakladatelem Severočeského symfonického orchestru, dnes známého jako Severočeská filharmonie Teplice. Stál rovněž v čele teplické hudební školy a založil školu

v Benešově u Prahy. "Čtyři roky působil také na brněnské konzervatoři jako profesor pedagogiky a klavírní hry. Dnes se hrají jeho skladby. Pro hudební svět v Čechách byl výrazným odborníkem. Každé léto se vracíval do Netolic a byl také v kontaktu s místními učiteli hudby," uvedl Václav Kazda.

Pokud návrh o změně názvu schválí město, bude škola prostřednictvím krajského úřadu žádat o povolení také ministerstvo školství. "Následovat bude předělání zřizovací listiny, změnu pak musí opět odsouhlasit město," dodal ředitel.

II.

V 8 hodin večer v městském divadle

K O N C E R T

za laskavého účinkování koncertního pěvce p. Dr. F. Smrčky z Č. Budějovic.

Pořad:

1. B. Smetana: Braniboři v Čechách (fantasie) — orchestr.	Přestávka.
2. Fr. Gregora: Země Česká. Smíšený sbor.	5. B. Smetana: Dvě vdovy (fantasie) — orchestr.
3. Dr. Ant. Dvořák: Biblické písně. Zpívá p. Dr. F. Smrčka.	6. B. Smetana: Nekamenujte proroky. Kdo v zlaté struny zahrát zná.
4. a) K. Bendl: Hle, na sta písní. Ženský sbor.	Zpívá p. Dr. F. Smrčka.
b) J. Paukner: Chaloupky. Mužský sbor.	7. Zd. Fibich: Jarní romance. Smíšený sbor.

Rídí: č. 1. a 5. dirigent br. J. Lenhart, č. 2., 4. a 7. sbornísta br. B. Kinkor.

Ceny míst: Balkon Kč 6—, 5—, 4—, přízemí sedadla Kč 5—, 4—, 3—, k stání Kč 2—.

Předprodej vstupenek v obchodě p. K. Čížka, Václavská ul.

Pěvecko-hudební spolek „Gregora“ v Netolicích

(člen POČ a Pošumavské župy Gregorovy)

pořádá v neděli dne 29. března 1931 pod protektorem Okresního osvětového sboru

OSLAVU SVÉHO 10 LETÉHO TRVÁNÍ

I.

Ve 2 hodiny odpoledne v městském divadle

SLAVNOSTNÍ VALNÁ HROMADA.

Pořad:

1. B. Smetana: Heslo — mužský sbor.	3. Z historie a činnosti spolku.
2. Zahájení proslovem br. předsedy.	4. W. A. Mozart: Serenáda - smyčcový kvartet.

P. T. obecnstvo vítáno.

Základní umělecká škola Netolice

přijímá, jako každoročně, nové zájemce o studium hry na hudební nástroje. Vyučuje se zde hra na klavír, akordeon (harmonika), zobcové flétny, klarinet, fagot, trubku, tenor, tubu, saxofon a kytaru.

Výuka je vhodná pro vážné zájemce s hudebním nadáním pro děti od šesti let, ale i pro dospělé, na které je u nás také pamatováno. Míra hudebního talentu je zjišťována jednoduchou zkouškou: vytleskání prostého rytmu, zazpívání hudebního úryvku a písně... Toto vše se odehrává v příjemné a klidné atmosféře bez zbytečných formalit.

Talentská zkouška pro školní rok 2003 – 04

proběhne ve středu 11.6. 2003 od 15⁰⁰ do 18⁰⁰ hodin v budově ZUŠ.

U dětí je nutná přítomnost rodiče (zástupce).

Základní umělecké školy patří do skupiny základních škol řízených Ministerstvem školství ČR. Pravidla výuky jsou jasně formulována a kontrolována, což dává všem zúčastněným jistotu a záruku odpovídající kvality.

Studenti se pravidelně prezentují na třídních a veřejných koncertech, soutěžích či hudebních aktivitách pro jiné organizace. V tomto školním roce proběhla soutěž zobcových fléten. Do soutěže v Prachaticích naše škola vyslala vítěze místního kola. Ve druhé kategorii Evu Filipovou, ve třetí Michaelu Liškovou a ve čtvrté Magdalenu Škapovou. Děvčata provedla neuvěřitelnou věc. V těžké konkurenci větších škol získala tři 1. místa. Navíc zůstala skromná a pracovitá jako dřívě. Blahopřejeme.

Mimohudební obory - taneční obor a výtvarný obor, které jsme před několika roky otevřeli, se žet nepodařilo udržet. Taneční obor zanikl pro naprostý nedostatek způsobilých učitelů. Výtvarný obor pro malý počet zájemců v souvislosti s prudkým poklesem porodnosti v Netolicích. Pro lepší pochopení situace zde uvádím informace z netolické matriky. V roce 1989 je zde zapsáno 55 narozených dětí – v roce 2001 jen 15 dětí a v roce 2002 17 dětí. Takovéto dramatické změny se zákonitě projeví ve všech školách našeho města se všemi průvodními jevy. V ZUŠ je to např. snižování počtu učitelů, nemožnost provozovat větší dětský orchestr, ale i výše školného, která také souvisí s počtem dětí studujících v jedné budově školy.

Přes tyto a jiné starosti spojené s běžným provozem se daří udržet radostnou a tvůrčí atmosféru mezi učiteli a žáky. Důkazem toho jsou nejen zajímavé koncerty s řadou hostů, ale i účinkování dětských komorních souborů jako: akordeonový soubor a K.O. Barok Band Olgy Kazdové, kytarové trio Míluše Vincíkové, flétnový soubor „Růžička“ se svou pop sekci „Little Roses“ V. Kazdy.

Vážení občané, všichni pracovníci Základní umělecké školy Netolice Vám přejí mnoho krásných zážitků s tak mocnou, ušlechtilou, ale i léčivou múzou, jakou je dobrá hudba a těší se na setkání.

Za ZUŠ Netolice
Václav Kazda – ředitel školy

1887 - 27. I. - 1937

50. výročí úmrtí hudebního skladatele

FRANT. GREGORY,

rodáka z Netolic,

uctí

Pěvecko-hudební spolek »Gregora«

(člen P. O. Č.)

a Okresní osvětový sbor v Netolicích

koncertem skladeb Gregorových

pořádaným

v neděli 31. ledna 1937 v městském divadle.

Pořad:

1. Jaromír Borecký: Vzpomínka na Gregoru. Recituje s. M. Lukešová.
2. Tys, o Bože, síla má. Žalm pro smíšený sbor s průvodem harmonia, trombónů a vlaš. bubnů.
3. O Fr. Gregorovi. Přednáška br. V. Láchy.
4. Requiem pro smíšený sbor s prův. orchestru. (Requiem, Dies irae, Offertorium, Sanctus, Benedictus, Agnus.)

Řídí br. B. Kinkor.

Začátek ve 3 hod. odpoledne. Ceny míst: balkon Kč 5.-, 4.-, přizemí Kč 5.-, 4.-, 3.-, k stání Kč 2.-. Předprodej lístků u p. K. Čížka, obchodníka ve Václavské ul.

V rámci oslav Gregorových bude poštovní úřad v Netolicích razítkovat ve dnech 30., 31. I. a 1. II. 1937 příležitostným razítkem, kterého bude použito též při sjezdu pěvecké župy pošumavské Gregorovy v měsíci květnu t. r.

SEZNAM LITERATURY A OSTATNÍCH ZDROJŮ

Bibliografie:

- Černý, J. a kol.** (1961): Skladatelé dneška. Panton, Praha
- Černý, L.** (2000): Tajemství hudby. Grada Publishing, Praha
- Československý hudební slovník** (1983): Malá encyklopedie hudby. Editio Supraphon, Praha
- Československý hudební slovník** (1984): Čeští skladatelé současnosti. Panton, Praha
- Československý hudební slovník** (1999): Netoličtí vrabčáci. Jiří Churáček, Praha
- Černý, D.** (2001): Budějovické hřbitovy. Historicko – vlastivědný spolek v Českých Budějovicích, České Budějovice
- Černý, V.** (1971): Sedm malých kousků. Supraphon, Praha
- Černý, J.** (1955): Nástin české hudby XVIII. století. KLHU, Praha
- Černý, K. a kol.** (1989): Jihočeská vlastivěda – Hudba. Jihočeské nakladatelství, České Budějovice
- Černý, J.** (1962): Svět hudby. Polygrafia, Praha
- Černý, J.** (1983): Království tónů. Albatros, Praha
- Černý, D., Pazdírek, D.** (1968): Podobizny nad klavírem. Tisk Brno, Brno
- Černý, J.** (1958): Česká hudba – Od nejstarších dob do počátku 19. století. KLHU, Praha
- Černý, A., Horová, E.** (1964): Hudba jako druh umění. SPN, Praha
- Černý, V.** (1992): Magická moc hudby. Editio BEL CANTO, Praha
- Černý, P.** (1997): Zázrak zvaný hudba. Knihcentrum, Praha
- Černý, L.** (1996): Slovníček základních hudebních pojmů. Ludmila Vrkočová, Praha

Archivy

Státní archiv města Prachatic

Státní archiv města Písku

Internetové odkazy

www.netolice.cz

www.kftp.unas.cz/archiv/historie

<http://home.worldonline.cz>